

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
ianuarie 2013 (Anul V) Nr. 47 (1 / 2013)

BOEM@

Live Literature

Ianuarie 2013 (Anul V) Nr. 1 (47) - 40 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

1 / 2013

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef adjunct: Victor Cilincă

Redactori: Paul Sân-Petru, Coriolan Păunescu, Saint-Simon Ajarescu, Constantin Oancă, A. G. Secară, Dimitrie Lupu, Patricia Lidia, Cristina Roșu, Cosmina Cosma, Cristina Dobreanu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Neculai

Colaboratori:
Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Adalbert Gyuris (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Tănase Carașca (Tulcea)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0336 800313**

ADRESA REDACȚIEI: Str. Cloșca, Nr. 1,
Bloc PS11, Sc. 8, Ap. 186, Galați, 800324

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Paul Sân-Petru (p.3), Gheorghe A. Stroia (p.17), Renate Müller (p.20), Petre Rău (p.21), Ana Maria Gîbu (p.26), Stanislav Popescu (p.29), Carmen Huzum (p.31)

Proză: Aurica Istrate: Răzbunarea (p.7), Cristian Meleșteu: Ora la care, de obicei, oamenii își plimbă liniștiți câinii (p.10), Dan Ion Sanda: Campania de recoltare, și cea de dat țara la fier vechi (p.22), Corina Diamanta Lupu: Iată Anul Nou, s-a apropiat din ceer (p.28)

Cronică de carte: Cezarina Adamescu: Porți deschise către edenul lăuntric (p.12) / Cuvântul - aur sufletesc din fluviul de lumină (p.18), Ioan Toderiță: Crucea din muguri, de Aurel M. Buricea (p.24)

Eseu: Coriolan Păunescu: Adevărata naștere a presei în România, partea a II-a (p.34)

Eminesciana: Constantin Oancă: Eminescu este (p.6), Redacția: In memoriam – poezii M. Eminescu (p.15), Geo Galetaru - De ce Eminescu? (p.16), Ștefan Radu Mușat - Universul eminescian (p.27)

Aforisme: Tudor Petcu: Frânturi de gânduri (p.32)

Oglinda cârților: Patricia Lidia: "Lumânare de seu", povestea de Hans Christian Andersen (p.5)

Din valurile vremii: Tănase Carașca: Învingătorii (p.30)

Istorie: Tudose Tatu: "Cheia Dunării" împărătești - 2 (p.33)

Umor: Mihai Horga: Distihuri... chimice (p.37)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.38-39)

Grafică:

Coperta I: Pictură algebrică - Colecție

Coperta a IV-a: Maurits Cornelis Escher - Artă geometrică

Interior: Roland Voinescu (foto)

www.boema.inforapart.ro

Paul SÂN-PETRU

Duet de secol

Trufia valurilor nu se mai potolește la țarm
mărilor-n epidemii de tsunami
în spitalele veterinare vacile au deja
secție de psihiatrie
balenele emulate se convertesc
în salbe de cluburi *emo*, eșuând
spectaculos, irezistibil și apoteotic

iar noi, inocenții, plini de compasiune
ridicăm din umeri blamând anomalia
și prognozând încheierea nefastă și
precipitată a noului secol, care
numai religios nu mai poate fi –
și-atunci (ok!), nu va mai fi deloc !

Interludiu

Sunt clavecinul ultratemperat
mai rezistent la compromis din șale!
abia m-aud, abia mă văd și eu,
arar îmi iese Sinele în cale...

Dar conștientul lui, mai mult simbolic,
îmi croncăne un grabnic Never more!
Un porumbel făcea acrobație,
tu îl credeai atât de căzător!...

Poezia, perpetuu răsfăț

Gândul din inima gândurilor:
„Văd o coală albă
care pierde timpul! -
ea, harnică arhitectură de copac
iat-o acum în rochie
de hârtie albă și tuș
la balul micii mele prietene
p o e z i a!

Hei, și tu ochiule
cu tentațiile tale...
eu, cu a cailor verzi
pe pereții albelor coli -

dar iată, vedeți că acum
aceasta nu mai este o
coală albă a timpului pierdut,
trestie de celuloză
legănându-și egreta,
ci, gândul rânduit
la marginea gândurilor,
e chiar mica noastră prietenă -
poezia răsfățată a sufletului
oridincotro ar bătea vântul...

Poem de sculptor

¹
Sânge rotit prin depărtările trupului,
alert rotit el în formă
de inel cu pecete al inimii
când cioplitorul se revarsă-n sudori
pe mii de izvoare, fertilizându-și
ideea încredințată brațelor

²
Și ce-o fi căutând el în pădure când
soba lui lipsită-i de poftă pe căldurile astea,
când pasărea galbenă-i cântă în pomul adunat
peste casă

³
Dar câtă așchie pe daltă lunecând
și pe viața cioplită a lui
când descoperă arterele trunchiului
ca pe o sfântă înălțare a sevelor
peste opreliștea pământului -
și câtă așchie și pulberi lemnoase, sculptore
spre a afla inima calmă a unui copac!

⁴
Ce a fost cioplit, nu mai încercați!
De vreți să-i aflați umbletul păduratec
mergeți ușor până la prima sculptură
apoi după statui luați-vă până la cea din urmă
în care chiar el s-a oprit să vă aștepte,
că cine mai cioplește azi la statuia
sculptorului?

⁵
El niciodat nu a găsit-o de-a gata,
a rotunjit-o în fibră -
ba, a mai pus dintr-a lui câte ceva!

Poezia ca ispășire

Poeții sunt iertați prin poezie
pentru-ndrăzneala de-a iubi în plus;
ei chiar de-ar mai trăi o veșnicie
tot n-ar sfârși ce-ar fi avut de spus!
Nu e de ajuns că moartea nu îi iartă -
puteți voi fi mai rele decât ea?
Măcar mințiți-i cu duioasă artă
când îi serviți c-o ultimă cafea...

Cea din stânga pianistei

Ea nu primește-aplauze și flori
ci se sustrage vederii pe undeva
și aplaudă aplauzele pianistei,
ea, care a fost deja un fel
de a treia mână a protagonistei,
ea, cea menită să audă clapele
mai înainte de a fi atinse
de grația mâinilor din dreapta, ea,
campionă de viteză
la întors paginile cu semințe sonore
cât ouăle de fluture imperial...
Pe afix, Imperialul titan de la Bonn!

(continuare în pag. 4)

Sedimente de sentimente

Ci, unde-i arheologul care a promis
să coboare în situl meningelor mele
să le sufle praful cu o vulgară pensulă
și unde, căraușii să ducă
la muzeul de antichități
bogata recoltă de sentimente-fosilă...
Ce carbon 14 propuneți, când eu fără plată
vă pot rosti adevărul lor strat cu strat,
zi cu zi, clipă cu clipă-fosilă!

Aria calomniei / poetului

Mi-ai îngălbenit toți caii –
și-mi erau atât de verzi!,
înverzi-ți-s-ar pereții
unde-i chemi să mi-i desmierzi!

Și prin cap, atâția fluturi
mi-au trecut din alungări...
Doldora, pigmenti de vise
Invadând și ochi și nări

Caii verzi, galop albastru,
Hrănind păsări pe spinare
mi-au îmbogățit privirea
ce-mi încape-atâta zare!

Planetariu ludic

Steaua-n roșu Marțian
terfelită ca un ban
pe podeaua rostogol
dără sferică de gol

Stea de alb și de Mercur
fugă pe un cerc de șnur
prinsă seara în lunetă –
pește-n pliscul de egretă

Și-n zenit fugară stea
cu *inele* după ea
căutând pe drum haihui
mirele ce veșnic nu-i,

sau e poate prea departe
peste-al treilea cerc de moarte
cerc absurd și salt nebun
spre lumina lui Neptun

cerc păzit de-un altu-n cerc
și de-un Câine surd și berc
luminos și tot lătrând
căt-re-ai lui de pe pământ...

Timp hrănit cu pepeni copti
simultane zile-nopti -
tu i-alegi pe încercate
după cât mai dulci păcate,

cum se-nvârt în două coji,
lungi prilejuri de răboji –
puse lor prilej de-a dura,
sfărâma-li-s-ar curbura!

Eu, că timpul mi-i aproape
am strigat pe munți, pe ape:
„Hei, Stăpâneeee!” „Da, te-aud...”
„Pepelele nostru-i crud!...”

Bagheta în frac

Și cât de încăpător putea să fie
vârful acelei baghete
dacă o întreagă orchestră
în largul ei se simțea
pe deasupra pupitrelor!

El citea partitura
cum tu ai citi Odiseea...
Gestica lui de tornadă
subtil topindu-se-n adiere -
și din nou evadarea
în tunet și tempeste -
și iarăși, bagheta -
galileian strigăt pe mare:
„Taci fără gură!”

...Și el mai departe citea
liniștit, odiseea partiturii,
un hipoacuzic din sală, muzica
din vârful baghetei în frac!

Vis – copil legitim

Cu visul meu nu am o relație amiabilă,
dar e al meu ca orice copil legitim, dar
niciodată nu voi putea pricepe
inconsecvența lui, că niciodată el
nu-și duce misiunea până la capăt:
într-o noapte mă face așa de bogat
dar până în zori, tot lipit pământului;
într-o alta mă bruschează cu țepușile zorilor,
tocmai când atinsesem merele oprite ale
și-așa răzvrătitei femei, iar eu, rămas
ca o pisică fatalizată nocturn de farurile
destrăbălate ale unui automobil cu manele...

Recuperabilul Cain

Și-o să vină și la anul
Cain vegetarianul
și-o s-aducă sfecle roșii
pe altar ca păcătoșii –
ce aveau să se adune
când se dase cep la lume...

Hăituit prin scai haihui,
cine-i știe jertfa lui? -
poate preluase-o turmă;
ce-o lăsase mortu-n urmă;
poate că s-a pocăit
și nu prea s-a auzit...

Poate-avuse circumstanțe-n
fața sfintelor Instanțe –
și cum nu se scrisese Legea,
l-au prescris fărădelegea –
dându-i sorț recuperabil
ca să fie-n Rai cu Abel!

Patricia LIDIA

„Lumânare de seu”, povestea de Hans Christian Andersen descoperită după aproape două secole

Manuscrisul unei opere semnată Hans Christian Andersen din perioada sa de școală a fost descoperit pe fundul unei cutii din arhivele localității daneze Funen de istoricul Esben Brage, situată în apropiere de Odense, orașul natal al scriitorului. Intitulată „Lumânare de seu”, opera spune povestea unei lumânări care ajunge să fie neglijată și să se înnegrească, până în momentul în care importanța ei este redescoperită și pusă în valoare. Povestioara scrisă de mână în cerneală îi este „dedicată doamnei Bunkeflod, din partea devotatului ei HC Andersen”. Ulterior, în cerneală neagră, se vede adăugată o nouă dedicație, „Pentru P Plum de la prietena lui, Bunkeflod”.

Experții sunt de părere că opera a fost scrisă în perioada urmării cursurilor școlii de gramatică la mijlocul anilor 1820. În special datorită stilul simplist și metaforic al povestirii, care nu este deloc asemănător cu lucrările elegante scrise de acesta la maturitate. De asemenea, doamna Bunkeflod a fost identificată ca fiind o văduvă pe care autorul obișnuia să o viziteze în copilărie, pentru a-i citi și de la care împrumuta cărți. Totodată, ei bănuiesc că scrierea ar fi o copie a manuscrisului original, care s-ar fi pierdut.

Născut în 1805, la Odense, Hans Christian Andersen a scris poezii până la apariția primei sale cărți de povești, în 1835. Cele mai des abordate teme în operele sale sunt modul în care sunt percepute bogăția și frumusețea (de exemplu în „Hainele noi ale împăratului” și „Mica Sirenă”), teme regăsite și în povestea „Lumânare de seu”.

*Doamnei Bunkeflod din partea devotatului ei
H.C. Andersen*

Lumânare de seu

A sfârșit și fâșâit precum flăcările de sub cazan, a fost suportul lumânării de seu - și din suportul cald a apărut o lumânare fără cusur, solidă, subțire și de un alb strălucitor, s-a format într-un mod care făcea pe toată lumea ce o vedea să creadă că este o promisiune a unui viitor luminos și radiant – promisiuni pe care toți cei care se uitau la ea credeau că vor cu adevărat să le păstreze și să le îndeplinească.

Oaia - o micuță oaie rafinată - a fost mama lumânării, iar oala de topire a fost tatăl său. Mama i-a dat un corp alb strălucitor și o idee despre viață, dar de la tatăl său a primit o poftă puternică pentru flacăra focului, care în cele din urmă îi va trece prin măduva osoasă și îi va străluci pentru întreaga viață.

Așa s-a născut și a crescut, și cu cea mai bună anticipare s-a aruncat în existență. Acolo a întâlnit atât de multe, multe creații ciudate, cărora li s-a alăturat din dorința de a învăța despre viața - și pentru a găsi, probabil, locul în care s-ar potrive cel mai bine. Dar a avut prea mare încredere în lumea căreia îi pasă doar de ea însăși, și deloc de Lumânarea de seu. O lume care nu a reușit să înțeleagă valoarea lumânării și, astfel, a încercat să o folosească în beneficiul propriu, ținând-o greșit; degetele negre lăsând pete din ce în ce mai mari pe albul său imaculat, care în cele din urmă s-a estompat, complet acoperită de noroiul lumii înconjurătoare, care s-a apropiat mult prea mult de ea; mult mai aproape decât lumânarea ar fi putut îndura, care nu au putut diferenția funinginea de puritate - deși aceasta a rămas curată și pură pe interior.

Prietenii falși au constatat că nu au putut ajunge la sinele său interior și au aruncat lumânarea furioși, nemulțumiți, considerând-o nefolositoare.

Învelișul exterior murdar a păstrat bunătatea interioară neatinsă - speriați că se vor murdări de funingine și pete - și toți au stat departe.

Și uite așa sârmana Lumânare de seu, singură și uitată, nu era apreciată pentru ceea ce putea face. Respinsă de cei buni, și-a dat seama că a fost doar un instrument pentru a duce mai departe răul. Se simțea incredibil de nefericită, pentru că își petrecuse viața fără nici un scop bun - de fapt, pătase, probabil, cele mai bune părți din împrejurimile sale. Pur și simplu nu putea înțelege de ce a fost creată sau care era scopul ei, de ce a apărut pe acest pământ - probabil pentru ruina sa și a celorlalți.

Din ce în ce mai mult și tot mai adânc a contemplat - dar cu cât mai mult se analiza, cu atât mai deznădăjduită devenea, nu găsea nimic bun, nu

(continuare în pag. 6)

Constantin OANĂ

EMINESCU ESTE

Ca niciodată asistăm azi la exprimări cât se poate de penibile privind considerarea faptului cultural autentic ce ne parvine de la înaintașii noștri celebri și mai ales când acestea aparțin unor voci autorizate. Cred că adevărata cauză stă în nivelul scăzut de înțelegere, confundându-se cele spirituale cu cele materiale. Și acest mod de-a înțelege s-a perpetuat de-a lungul timpului, așezându-se definitiv în genele intimității noastre, suficientizându-ne. Starea aceasta e un veritabil Turn Babel contemporan, când peste multele voci suprapuse mai vine o magaoaie puternică pentru a se face auzită. Respectiva stare de lucruri este fidel reflectată în cuvintele fetei de împărat adresate lui Hyperion când zice: „Deși vorbești pe înțeles, / Eu nu te pot pricepe”.

Referința este chiar la Mihai Eminescu. Mulți au lovit cu furie în soclul său, fără să înțeleagă faptul că piatra acestuia nu este una de natură materială. Partea de rezistență a unei opere de artă – și mă refer acum la poezie – o dă prezența lui Dumnezeu în trama cuvântului acesteia. Cauza neînțelegerii lui Eminescu vine din neînțelegerea că Dumnezeu este prezent în opera sa. Eminescu trebuie citit în această cheie. E suficient să ne gândim la poezii precum *Mai am un singur dor*, *Odă în metru antic*, *Luceafărul*, *Revedere* sau *O, rămâi...*

În *Mai am un singur dor* două elemente sunt tulburătoare: marea și moartea. Aici lumea este o mare cu două țărături, unul pe pământ și altul în cer. „Marginea mării” fiind țărătura ei din cer. În Sfânta Scriptură există imperativul „leșiți din lumel!”. Și, logic și pragmatic, numai așa vom fi salvați din acel sfârșit al ei care se anunță din ce în ce mai insistent. Celălalt element este moartea. Ce este aceasta, oare, când noi cei de rând simțim fiori numai la simpla rostire a acestui cuvânt? Răspunsul este deductibil în versul strigat cu entuziasm *Nu credeam să-nvăț a muri vreodată!* al *Odeii în metru antic*. E vorba despre moartea văzută din cer – moartea întâi, cea spirituală, absolut necesară pentru a se naște în noi un om nou, este exact soarta bobului de grâu care aruncat în brazdă nu poate aduce roadă însutit până nu moare mai întâi. Nu se subînțelege că Mihai Eminescu era pătruns de adevărul spus de către Isus lui Nicodim în noaptea de taină din Evanghelia de la Ioan?

Cine a citit și Noul Testament vede limpede că povestea din *Luceafărul* este aproape identică cu cea din evanghelia, potrivit căreia Hristos a venit pe pământ să-și ia mireasa, să salveze lumea adică (și poetul nostru popular știe de asta, dovadă fiind balada *Miorița*). Și aici, ca și acolo, inițiativa lui Hyperion se finalizează amarnic.

În toată creația Sa Dumnezeu numai pe om l-a făcut asemenea Lui. De aceea adevărata noastră patrie este cerul, pe pământ noi fiind doar călători. În *Revedere* Eminescu face dovada acestei credințe: „Numai omu-i schimbător/ Pe pământ rătăcitor.”

Noi nu avem nici timp, nici loc este un cuvânt al Demiurgului din *Luceafărul*. Ori este știut faptul că Împărăția lui Dumnezeu este una spirituală – despre aceasta însuși Isus zice lui Pilat din Pont: „Împărăția Mea nu este din lumea aceasta.” Dar Eminescu a făcut din lumea naturii un rai, având intuiția că ea este singura neatinsă de păcat. El vorbea cu pădurea precum sfântul Anton cu păsările și cine poate face așa ceva dacă nu un om pur, după voia lui Dumnezeu? El trăia într-un spațiu atemporal în care pădurea face o remarcă genială, care este biblică: *Anii tăi se par ca clipe, / Clipe dulci se par ca veacuri. (O, rămâi...)*

Poezia lui Eminescu, s-a spus, are natură erotică. Dar *Cântarea Cântărilor* nu este ea, oare, în Biblie?

Și eu sunt singur acum, dar de-o singurătate ca aceea din versul eminescian *Ca un stâlp eu stam în lună*.

(urmăre din pag. 5)

își găsea rostul și nici nu înțelegea scopul real pentru care a fost înfăptuită. Ca și când învelișul tuciuiri i-ar fi acoperit și ochii.

Dar apoi a întâlnit o flăcărie mică, o cutie de iască. Ea o cunoștea pe lumânare mai bine decât se cunoștea Lumânarea de seu pe sine însăși. Cutia de iască avea o viziune atât de clară - direct prin învelișul exterior - și în interiorul acesteia era atât de mult bine. S-a apropiat și în interiorul lumânării era o speranță luminoasă – s-a aprins și inima sa s-a topit.

O flăcărie izbucni, asemenea unei torțe triumfătoare de o nuntă binecuvântată. Lumina strălucea luminoasă și limpede peste tot în jurul, îmbăind totul în lumină - prietenii săi adevărați - care puteau acum căuta adevărul în strălucirea lumânării.

Corpul său era suficient de puternic pentru a susține flăcările. Picătură după picătură, precum semințele unei noi vieți, se prelingeau dolofan și rotund în jos pe lumânare, acoperind murdăria veche cu trupurile lor.

Ei reprezentau nu numai legătura trupească, ci și cea spirituală a căsătoriei.

Astfel, Lumânarea de seu și-a găsit locul în viață - și a demonstrat că e o lumânare adevărată, și a continuat să strălucească pentru mulți ani, bucurându-se, dar aducând bucurii și celorlalți din jurul său.

Aurica ISTRATE

Răzbunarea

A venit Gâtlan pădurar peste lanțul codrilor ce străjuiește Cetatea Neamțului, peste mănăstiri, izvoare binefăcătoare și așezări de oameni gospodari. A venit Gâtlan, mic, negricios, cu mustață trasă pe oală, crăcănat cât se poate în pantalonii lui bufanți de pădurar. A venit Gâtlan și cantonul din pădure a prins din nou viață. Țarul de vite s-a umplut, ogorul parcă a prins grai, iar pâlcul de livadă ce despărțea gospodăria de pădure rodea an de an.

Cucoana Viorica trebuia din zori și până-n seară între odăi - tot scuturând și primenind așternuturi - și bucătăria cea plină de miresme noi, aduse anume de ea. Dar cucoana, cucoană: la porci, la vite, pe ogor, nu călca.

A cerut Gâtlan ajutor la gospodinele de prin vecini. Și dacă lemn de foc trebuie, scândură de gard trebuie, n-a îndrăznit a spune nu, niciuna. Făceau cu rândul la treabă, la casa pădurarului. Când ogorul se făcea de prășit, se adunau două-trei femei, de dimineață și până-n prânz, și nu avea deloc odihnă sapa.

La prânz, cucoana Viorica le poftea la masă și le răsplătea sudoarea cu un blid de mâncare gustoasă, un pahar de țuică și un ul de vin. În jurul mesei se legau vorbe, despre una despre alta, dar niciodată fără să intre în dezbateri largă un el sau o ea de prin sat, dintre cei care făceau, sau nu făceau, una, alta... Că așa-i gura lumii, mereu nesătulă la vorbe, și de are burta plină, și de-i chiorăie mațele ca broaștele-n baltă. Și câte istorii noi nu auzeau femeile aflate cu treabă pe la canton, despre cele făcute sau nefăcute de unii și de alții! Și la ce ar fi fost bună în zilele de sărbătoare banca de la poartă, dacă nu pentru punerea la zi cu povești de la canton, că poveștile nu erau mereu aceleași, se schimbau în funcție de ale căror urechi erau la ascultare în ziua respectivă. Nu-și permitea cucoana Viorica să istorisească despre ce a văzut ea seara trecută în luncă, dacă era de față Maria lui Sârbu, al cărei fecior abia se liberase din amantă, sau Ileana lui Căpățână, cea care avea fată de măritat. Nu, povestea asta era bună de spus mâine, când veneau la cules de păpușoi Tincuța lui Ilie a lui Țârlic, Maranda lui Toader și Ilinca lui Ciudin. Tincuța, chiar de era neam cu Maria, n-ar fi spus nicio vorbă despre ce auzise mai ieri la canton, iar Ilinca lui Ciudin n-ar fi recunoscut în veci că știa istoria de la cucoana Viorica.

Cam așa s-au împăcat o vreme treburile sătenilor cu treburile cucoanei Viorica și ale pădurarului. Și așa se trezea mai mereu cucoana Viorica cu păpușoi urcați în pod, animalele îngrijite, roadele livezii puse la păstrare, iar megieșii pădurarului se trezeau cu căldură în odăi toată iarna și garduri faine din scânduri drepte și lustruite.

După o vreme, însă, cucoana Viorica s-a cuconit

mai tare și nu-i mai ajungea timpul să scuture de prin odăi, să măture, să spele atâta amar de așternuturi, i-a trebuit ajutor și în casă. Tincuța lui Ilie a lui Țârlic, măritată de vreo patru ani, cu doi țânci mucoși după ea, abia de pusesese câțiva pari în mijlocul ogorului vara trecută să-și facă o casă. Ilie, arțăgos din fire, fudul de muncă și cu lipeală la pahar, dădea vina pe Gâtlan că nu-l ajută cu lemn de casă. Și cum Tincuța s-a plâns cucoanei Viorica, a și aranjat cucoana treburile, să fie cu folos pentru amândouă. Tincuța trebuia să vină și să deretice la canton de două ori pe săptămână, iar Gâtlan trebuia să închidă ochii dacă Ilie a lui Țârlic se mai furișă în câte o seară cu verii lui la furat de lemn pentru casă.

Avea veri strașnici Ilie, gospodari, uniți, buni de muncă dar și de bătă, dacă s-ar fi pus careva de-a curmezișul în calea vreunuia din ei.

Pândeau ei cărările lui Gâtlan și pe unde a fost el seara trecută, treceau ei mâine seară, că doar în ditamai pădurea o cioată în plus nu era un capăt de țară. Acum mai aveau și motiv, își ajutau vărul, că doar Tincuța lui îi slugărea pe Gâtlan și pe cucoana lui. Asta a durat vreo două-trei luni, până când parii din vârful dealului prinseseră formă de casă. În tot acest timp, Tincuța scutura, mătura, spăla, două zile pe săptămână, prin odăile pădurarului. Dar nu a trecut mult după ce hornul casei lor a prins a scoate fum, că au și început vorbele prin sat. Tincuța lui Ilie a lui Țârlic înflorește, în chiar bătătura cucoanei Viorica și a lui Gâtlan. Mai întâi i-a înflorit basmaua de pe cap. Mai apoi brâul cu care-și strângea Tincuța mijlocul ei de femeie împlinită, din zi în zi tot mai împlinită. A prins a vorbi lumea pe la porți că Tincuța lui Ilie se ține cu Gâtlan, altfel de unde basma înflorată, brâu lat țesut cu mătase și, mai ales, de unde să prindă a dospi Tincuța, dacă Ilie al ei era mereu cu țâfna pusă și nedezipit de pahar? Și dacă "ce știe tot satul, nu știe bărbatul" ar fi putut să rămână doar o zicală veche, poate că eu n-aș fi avut astăzi ce scrie. Numai că la urechile verilor lui Ilie, băieți de toată isprava, au ajuns, nu tocmai pe cărări ocolite, vorbele satului, și astea nemaifiind pornite din gura cucoanei Viorica, ci chiar din bătătura ei. Așa se face că s-au pus mihăilenii la pândă, să vadă de îndrugă satul vorbe fără de temei pe seama nevestei vărului Ilie, sau cumva s-a pornit gâtlanul să le facă nepoți în locul lui. Și, într-o seară, Grigore a lui Mihăilă s-a așezat la pândă într-un zmeuriș din apropierea cantonului. Într-un târziu o auzi pe Tincuța luându-și rămas bun de la cucoana Viorica și, cu pași tot mai legănați, îndreptându-se spre cărarea ce ducea în sat. Dar nici nu apucă el să iasă din zmeuriș că îl auzi și pe Gâtlan, spunându-i cucoanei Viorica că în seara asta avea de bățut pădurea până la Fântâna Slatinei, că s-au pus unii și și-au însemnat niște copaci numai buni de căpriori și că avea de gând să-i prindă și să-i predea legați la miliție. Femeia, învățată cu drumurile lui de noapte, îi spuse să aibă grijă cu cine se pune și intră liniștită în casă. O clipă mai târziu, Gâtlan închise poarta în urma lui și, cu pușca pe umăr,

(continuare în pag. 8)

pleacă spre pădure, dar după câțiva pași coti cărarea pe urmele Tincuței. Grigore abia reuși să iasă din zmeuriș și să-i ia urma gâtlanului.

Cărarea care ducea drept spre marginea pădurii era străjuită de-o parte și de alta de tufe înalte și dese. Gâtlan pășea țănoș cu pușca la umăr. Merge să prindă hoți de-alde noi, gândi Grigore, furișându-se în urma lui. Dar cum se pitea pe după tufe, atent să nu-l simtă cumva gâtlanul, deodată i se arătă în față cărarea goală. Crezu că visează. Unde să fi dispărut gâtlanul?

Înserarea aluneca sfioasă pe cărare. O liniște ca de mormânt pândea parcă mișcările lui Grigore. Se opri și se făcu una cu tufișul. Așteptă. Ascultă. Ar fi vrut să înainteze, dar simțea așteptarea gâtlanului dosit undeva în tufiș. Gâtlan are pușcă, eu am doar brațele goale, zdravene, dar goale, gândi Grigore. Nu-i rămânea decât să aștepte. Dacă Gâtlan era cu Tincuța, trebuia să apară după ce-și vor fi terminat treburile. Răbdare, Grigore, în seara asta câștigă cel ce are răbdare mai multă! Mâine seară vom mai vedea.

Să fi tot stat pitit Grigore vreo jumătate de oră. Întunericul puse stăpânire pe cărare, pe tufișuri, peste tot. La un moment dat, la aceeași distanță la care dispăruse pădurarul din cărare, apăru o luminiță care se mișca haotic. Era țigara aprinsă a gâtlanului. Alceva nu vedea Grigore. Luminița se îndepărta, urmând cărarea spre marginea pădurii. Grigore înainta atent prin întuneric. Să fi ajuns Gâtlan la marginea pădurii? Luminița bătu pasul pe loc o vreme, apoi se afundă în pădure. Grigore așteptă până ce luminița dispăru, apoi întetă pasul. Prin luncă trebuie să o fi luat și Tincuța! Mai repede, tot mai repede, dacă Tincuța a fost, trebuie să mă conducă la ea acasă. Voi fi pe urmele ei, din ce în ce mai aproape.

Acum parcă zărea, la câteva zeci de metri, o umbră care înainta grăbită prin iarbă. Grigore nu se apropie prea tare, doar pe ultimii douăzeci de metri iuți pasul. Umbra o luă la sănătoasa. Când ajunse în dreptul porții lui Ilie a lui Țârlăc, intră, împinse zăvorul și apoi căută spre drum. Din urmă Grigore încetinise iar pasul. Mergea în voie, ca și cum nimic nu-l mai grăbea. Tincuța stătu în loc și ascultă din dosul porții. Grigore se opri și strigă:

- Tincuțo! Ilie!

- Care ești acolo, întrebă Tincuța din dosul porții.

- I-acasă vărul, Tincuță? o întrebă Grigore, sigur fiind că-i recunoscuse vocea.

- I-acasă, răspunse femeia.

- Aș avea de vorbit o vorbă cu el, deschide poarta!

- Dar mâne nu-i zi? întrebă femeia.

- Ba-i zi și mâne, Tincuțo, dar eu azi am a-i spune ceva, c-apoi mâne om avea a face ceva...

Femeia nu avu ce face, trase zăvorul și intră cu Grigore în casă.

Ilie dormea cu capul pe masă. O sticlă de țuică îi ținuse de urât până la ultima picătură. Doi copii dormeau pe un pat în ungherul camerei, îmbrăcați, murdari, chirchiți unul într-altul.

- Vorbește cu Ilie, Grigore, dacă ai cu cine, dacă nu, să pui zăvorul la poartă când pleci, îi spuse femeia ieșind din odaie.

Grigore dă să-l trezească pe Ilie, dar acesta începu a scrâșni din dinți și a înjura:

- Dumnezeii mă-tii de muier! Îți crăp capul! Îți crăp

capul, amu!

Când Maria reveni în odaie, Grigore nu mai era, plecase. Își dezbracă cu greu copiii de hăinuțele murdare, le puse câte-o cămășuță curată, îi înveli, îi sărută pe frunte, se dezbracă și ea de culcare, își împături cu grijă basmaua, brâul, catrința și cămașa, apoi stinse lampa și se așeză în pat lângă copii.

Ilie rămase să doarmă cu capul pe masă. Nu o dată l-au găsit a doua zi dormind sub masă. Uneori se trezea singur peste noapte, înjurând de toți sfinții, apoi culcându-se în celălalt pat, dacă îl nimerea.

Până să adoarmă, Tincuța își mângâie rodul pântecelui. Ce și-o tot fi spunând în gând, doar ea știa.

Grigore, Ilie și Toderică, de cum s-a lăsat înserarea peste sat, au urcat toți trei în căruță și au pornit la furat de lemne.

- În noaptea asta Gâtlan bate pădurea de la țigani, spune Ilie. Noi om găsi lemn de căpriori mai aproape de casă, nu așa, Grigore?

- Apoi, în noaptea asta om merge și noi tot unde se duce și Gâtlan că doar n-are ce ne face, Ilie, spuse Grigore hotărât.

- Da' ce, vere, ori ți s-a urât cu libertatea?

- Nu vere, dar eu cred că lui Gâtlan i s-a urât cu binele și tare aș vrea să ne iasă în cale în noaptea asta, să-l învățăm noi cum e să stai cu pantalonii în vine de plăcerea altora, nu numai de-a lui...

Ilie se uită năuc la Grigore. Toderică era preocupat să mâne caii. Deodată se opri și-l întrebă direct, privindu-l în ochi, pe Ilie:

- Ce-ți face Tincuța, vere?

- Ca femeile! Casă, copii, drumuri la canton și înapoi... În rest, meliță tot timpul din gură. Nimic din ce fac eu nu-i bun pentru ea.

- Da' tu tare multe mai faci, vere, spuse Grigore din urma carului.

- Fac, nu fac, da' ei tot nu-i place.

- Da.

- Da'-i cam rotundă Tincuța ta, Ilie! Mai pui de vreun botez?

- Ce face, zice Ilie, ce botez?!

- Păi, nu ți-i nevasta borțoasă, vere? Sau doar mi se pare mie și la tot satul?

- Grigore, vezi, poate-ți pocnesc vreouna, așa ca de la vărul!

- Pocnește tu pe cine-ți umflă nevasta, vere, nu pe mine, și te-oi ajuta și eu și Toderică, chiar în noaptea asta.

Ilie rămase încremenit. Ochii lui scăpărau scânteii, scânteii.

- Dumnezeii mă-tii! scăpă el printre dinți și se năpusti asupra lui Grigore.

Toderică lăsa căpăstrul cailor și sări să-i despartă.

- Băă, voi ați înnebunit? Ilie, tu crezi că văr'tu își bate joc de tine? Ziua bei, noaptea zaci beat sub masă și nu vezi ce vede tot satul. Ți-i borțoasă

(continuare în pag. 9)

nevasta, Ilie, dospește gâtlanul în ea, vere, iar tu sari la gâtul celui ce-ți deschide ochii. Halal neam, n-am ce zice!...

Grigore își propti mâinile în umerii lui Ilie și îl îndesă, făcându-l și mai mic decât era, apoi îl înșfăcă de subsuori și-l trânti pe capra căruței.

- Băă, tu crezi că mie mi-i cinste cu tine? Bețiv ești, puturos ești, bun de gâlceavă de nu te întrece nimeni și pe deasupra încornorat de un țagan crăcănat. Ți-ai dat nevasta slugă la gâtlan și el ți-a umplut-o. Băă, neisprăvitule! De n-am fi noi, verii tăi, ar trebui să-ți pui ștreangul de gât! Ascultă aici la mine, în noaptea asta îl vânam noi pe Gâtlan, nu Gâtlan pe noi! Tu să faci doar ce ți-om spune noi și nimic mai mult! Ai înțeles?

Ilie tremura ca varga, înfipt pe capra căruței.

- O să-l pândim și o să-i facem felul, să nu mai umple satul de gâtlan!

Cu astea zise, Grigore dădu bici iarăși cailor, iar Toderică preluă comanda. Ilie rămase încă țepăn pe capra căruței.

S-au afundat iute în pădure. Au coborât caii și căruța într-o văioagă, le-a pus traista cu fân în cap iar ei au urcat pe jos la drumul mare. Știau bine că Gâtlan, când pleca în căutare de hoți, prefera drumul mare. Mic și negru, îl ascundea bine noaptea. Stătea ascuns după copaci și, când trecea căruța plină cu lemne, el doar ieșea cu pușca înainte. În noaptea asta mihăilenii aveau să-l pândească și să-i facă de petrecanie în felul lor.

Cei trei s-au făcut una cu pământul și au așteptat. Gâtlan apărură într-un târziu, pitindu-se pe după copaci. După ce trecu pe lângă ei ca pe lângă niște cioate, Grigore, cât era el de voinic, îi sări în spate și-l puse cu gura în țărână. Se sui călare pe el și-i șopti în ureche: Nu țipa, că te omor! I-a smuls pușca din umăr, iar Toderică veni îndată cu o funie și-i legă zdravăn mâinile la spate. Ilie stătu buimăcit, neștiind ce să facă. Când l-au ridicat în picioare, Grigore i-a mai șoptit odată: Nu țipa, că te omor! Apoi a scos un ștergar din buzunar și i l-a îndesat în gură. L-au lipit cu spatele de un copac în timp ce Toderică i-a înfășurat de vreo patru ori o funie în jurul pieptului, făcându-l una cu copacul, sfârșind cu un nod bine apăsător în coaja copacului.

- Ei, acum e treaba ta, Ilie, spuse Grigore. Dă-i jos pantalonii și fă-i ce i-ai face, că de nu, ăsta ne umple satul de gâtlanii...

Pe fața lui Ilie se contură dintr-odată un rânjet.

- Dă-mi pușca, Grigore!

- Nu, Ilie, că ai copii de crescut! Spală-ți rușinea, să ne luăm căruța și caii și să mergem acasă.

Ilie se întoarse spre Gâtlan, se apropie și-l privi în ochi. Groaza din ochii gâtlanului i-ar fi fost de ajuns, dar rușinea, rușinea lui, cum s-o spele? Pentru o clipă îi trecu prin fața ochilor Tincuța. Rumenă, rotunjită, pășea legănându-și șalele. La două luni după montă vita se cunoaște după mers dacă-i a făta, nepoate, i-a spus într-o zi tătucu bătrân. Tincuța lui, grea, pântecul ei legănând pui de gâtlan...

- Dumnezeii mă-tii de țagan, mestecă printre dinți Ilie. Cu mine ți-ai găsit nanașul. Te fac eu să nu mai știi când și de ce îți dă bărbatul nădragii jos în fața muierei. Te fac eu să cânti ca o mielă prinsă în laț. O s-o ajut eu și pe Tincuța să-ți lepede odrasla, dar pe tine, eunuc te fac,

gâtlane! Se apropie și-i îndesă și mai tare ștergarul în gură. Gâtlan bolborosea din gâtlej. Ilie îi înfinse mâinile amândouă în beregată. Ochii lui Gâtlan luară forma cepei, din ei se scurgea o zeamă băloasă.

Toderică strigă cât putu:

- Ilie, spală-ți rușinea!...

Ilie scutură din cap, ca trezit din coșmar. Brațele-i alunecară peste valul de frânghii ce țintuiau gâtlanul și apoi tot mai jos, până-i atinse cureaua. Lată, cu pafta, curea de pădurar. I-o desfăcu, îi trase pantalonii și izmenele în jos și-l lasă cu fuduliile la vedere. Făcu apoi un pas înapoi, ținând cureaua de capătul cel fără de pafta, se opinti ca la pocnitul din harapnic la anul nou și-i slobozi o plesnătură de curea, cu cataramă cu tot, peste boășele cele sățioase ce-i umpluse femeia. Gâtlan se zvârcoli de durere, ducându-și genunchii până la gură, rămânând câteva secunde atârnat. Când reveni cu picioarele pe pământ, o altă plesnătură îl chirci din nou și-l înmuie ca pe o cârpă stoarsă.

Așa l-au lăsat mihăilenii pe Gâtlan. L-au găsit dimineața navetiștii. Nu i s-a tras moartea din asta, dar nici bărbat n-a mai fost după aceea. În scurtă vreme și-a luat cucoana Viorica gâtlanul și s-au dus de pe unde veniseră, sau cine mai știe pe unde s-au dus.

Cristian MELEȘTEU

ORA LA CARE, DE OBICEI, OAMENII ÎȘI PLIMBĂ LINIȘTIȚI CĂINI

Sâmbătă. Ceasul meu indică 14,23. Mi-e lene să opresc pe cineva și să întreb cât este ora, așa că voi avea încredere în ceasul meu. Ca de obicei, când nu am ce face, îmi place să-mi pun întrebări. De fapt, cel mai mult îmi place să-mi pun întrebări plimbându-mă pe stradă, îmbrăcat în costumul meu gri și cu cravata albastră, mergând încet și luându-mi aerul unui om care se gândește la lucruri extrem de importante. Deunăzi, de exemplu, mă întrebam ce s-ar întâmpla dacă fericirea ar fi o pasăre? Ne-am cumpăra cu toții costume de vânători, câini dresați, puști, arcuri, praștii? Am ieși pe balcon și, în timp ce ne bem cafeaua, între două fumuri trase din țigară, am împușca tacticos o fericire mai mare sau mai mică? Din toate aceste întrebări se naște altă întrebare, căci iată, întrebarea este mama întrebării și în același timp, paradoxal, întrebarea este fiica întrebării: noi, miopii, ce am face, Doamne? I-am strigat întrebarea asta și lui Dumnezeu, urcat pe turla celei mai înalte biserici din oraș, să fiu sigur că mă aude și, imediat, a început să plouă! Oare adevărul stă în picăturile de ploaie? Oare ploaia ne-o dă Dumnezeu ca să căutăm în ea răspunsul la toate întrebările pe care le-am rostit sau care ne macină, dar nu avem curajul să le îmbrăcăm în cuvinte și să le lăsăm să circule printre oameni? Eram hotărât să-mi răspund la această întrebare, așa că am strâns o sticlucă de apă în timpul unei ploi torențiale (fapt care m-a costat două săptămâni de guturai, căci picăturile se încăpățâneau să nu intre prin gura sticlucii și eu m-am udat până la piele) și m-am dus cu ea la un prieten chimist să-i facă o analiză de laborator. Din păcate, nu a găsit decât hidrogen, oxigen și câteva urme de cafea explicabile dacă ținem cont că nu-mi aduc aminte dacă spălasem sticlucă înainte...

De cele mai multe ori, după ce îmi pun atâtea întrebări, obolesc. Atunci mă așez pe o bancă, îmi aprind o țigară și mă uit după oameni. Cred că dacă aș fi avut un spirit academic, aș fi putut scrie un tratat despre ce sunt oamenii, ce personalitate au, studiindu-le mersul și încălțăminte. De exemplu, bărbatul care trece pe trotuarul stâng are pantofii eleganți și comozi, cu urme de praf și cu talpa tocită, ceea ce denotă un om care merge mult pe jos. Manșeta pantalonilor, la spate, este foarte murdară de praf, semn că omul a avut multe întâlniri și a folosit această metodă pentru a-și șterge pantofii. E clar, omul e un agent de vânzări. Merge repede, chiar dacă se vede după cadența pașilor că e obosit, este un agent de succes, un luptător, căci eu, în locul lui, dacă aș fi obosit, m-aș fi așezat pe o bancă. Să studiem alt trecător: femeia aceea de pe mijlocul străzii nu se ferește de aglomerație, ci o caută. Are un mers lin, unduitor, nu se grăbește, este încordată, ca o felină gata să sară pe pradă la momentul decisiv. Nu trebuie să ridic privirea ca să știu că fundul ei caută, prin fiecare mișcare ondulatorie pe care o face, să atragă bărbații...

*Volum premiat la Concursul de manuscrise
al Uniunii Scriitorilor din România, ediția 2012*

Pantofii ei sunt o imitație autohtonă după firmele de marcă, deci bărbații pe care-i atrage în cursă și în patul ei fac parte din clasa de mijloc: nu sunt bogați, dar nici nu-i dă sărăcia afară din casă, este un exemplu clasic al I.M.M.-urilor ambulante...

Dar destul m-am uitat după alții! Am obosit iar și mă doare capul. Întotdeauna mă liniștește să mă duc pe malul râului și să mă sărut cu o salcie pletoasă. Când mă satur de sărutat (căci niciodată salcia nu vrea să ajungem mai departe, îmi spune s-o duc acasă, căci nu se cade să facem dragoste în public, dar mi-e frică de vecina care este cu ochii tot timpul pe geam și, în plus, e foarte bună prietenă cu mama care nu știu ce-ar zice dacă ar afla că am adus o salcie acasă), mă întind pe pământ și-mi pun capul în poala ei și-mi șuieră printre crengi povești dulci. De multe ori adorm, de și mai multe ori n-o bag în seamă căci, deși este foarte frumoasă, nu este foarte inteligentă, și îmi repetă la nesfârșit aceleași povești, lucru care, sincer să fiu, mă cam plictisește. Atunci mă duc și vorbesc cu râul, care îmi spune de fiecare dată alte și alte lucruri despre locurile pe unde a umblat, sau îmi arată gânduri omenești scuturate în prag de toamnă și aruncate de vânt în apa lui, ca să le înece...

Pe vremuri, am avut un prieten yoghin. Stătea ore întregi nemișcat, în poziția lotus și mă asculta fără să se plictisească. Mănca numai verdețuri, respecta toate posturile, miercurea și vinerea ținea chiar post negru, iar dacă se afla într-o încăpere în care se fuma, își ținea respirația tot timpul cât stătea acolo. În rarele momente în care mi-a vorbit, am

(continuare în pag. 11)

aflat că a transcendat în Tibet, unde a vorbit cu un guru în vârstă de 783 de ani, care trăia gol, înfășurat în părul și barba lui, ca un cocon de vierme de mătase. De la el am aflat că există un loc unde anii pământești sunt secunde, deci oamenii pot trăi mii și mii de ani. Era un autodidact, învăța zilnic matematică, fizică, limbi străine, filozofie, citea beletristică. Ajunsese la performanța de a rezolva probleme de matematică și fizică de la olimpiadele internaționale și să vorbească opt limbi străine, și se pregătea în continuare, convins că, având timpul de partea lui, peste o sută de ani, sau peste o mie, va ajunge cel mai deștept și educat om din lume. Într-o zi, în timp ce exersa o nouă tehnică de respirație, pe trecerea de pietoni, l-a lovit o mașină și prietenia noastră s-a sfârșit brusc...

Cele mai multe necazuri mi s-au tras de la femei. Să fi avut 14-15 ani când băieții de la bloc, ca să-i scutesc de o datorie de 50 de lei la barbut, m-au dus într-un cartier mărginaș al orașului, m-au lăsat în dreptul unei uși, spunându-mi să zic că sunt trimis de ei, că de restul se ocupă ea. Ea se numea Suzana și era o ungueroaică de vreo 40 de ani, grasă, cu buzele vopsite cu prea mult roșu, cu un păr galben, murdar, dar era femeie, și eu mă cam trezeam de la o vreme noaptea, transpirat în urma unor vise neclare. Auzisem pe băieții mai mari povestind seara la bloc ce le făcuseră fetelor, așa că-mi dădui pantalonii jos și mă repezii peste ea în pat. Peste cinci minute Suzana îmi arătă râzând un galoș, pe care-l ținuse strâns între picioare, întârziind astfel prima mea întâlnire cu locul acela atât de plăcut al femeii... De atunci am mai fost de multe ori pe la ea, plătind, sau, când nu aveam bani, ducându-i un colier sau o brățară furate de la mama, ori un borcan cu ardei, gogoșari, castraveți sau zacuscă, furate de la bunica. Într-o zi, a venit la Suzana un bărbat între două vârste, înalt, solid, cu mustață. A venit și a doua zi, și a treia, și tot așa, până când, într-o sâmbătă, a plecat înapoi de unde venise, luând-o și pe Suzy cu el. De atunci îmi doresc s-o mai întâlnesc încă o dată, să-i pun o întrebare care mă macină de mult: ea, ungueroaică ce nu reușise să învețe bine românește, și avea niște povești fascinante despre mari capitale ale pământului în care fusese, și despre conți, marchizi, vedete de cinema, mari oameni de afaceri și bancheri ai lumii care-i pusese averile lor la picioare ca s-o aibă o dată, prin ce întorsătură a sorții ajunsese în orașelul nostru prăfuit, de provincie? Destinele oamenilor, mai ales ale celor cu căi întortocheate în viață, cu urcușuri surprinzătoare și căderi bruște, m-au fascinat mereu. Am citit într-o revistă despre un om care s-a născut fără mâini și învățase să scrie cu pixul ținut în gură. Așa, el i-a scris lui Dumnezeu cea mai frumoasă scrisoare pe care a scris-o vreodată un muritor, apoi a rupt-o bucățele, a luat-o în gură și a scuipat-o peste balcon, într-o zi cu vânt puternic. Vântul este poștașul lui Dumnezeu și scrisoarea a ajuns la destinație. Dumnezeu a citit unul dintre petice și i-a plăcut și atunci i-a dat lui Sfântul Petru schotch și l-a pus să refacă scrisoarea. După ce a citit scrisoarea și-a dat seama că omul are dreptate: sunt atâția oameni care au două mâini și nu fac nimic și, iată, omul acesta nu are nici o mână și își dorește să facă atâtea lucruri. Așa că i-a trimis tot prin intermediul vântului o alifie cu care să se ungă pe cioatele brațelor. Omului i-au crescut mâini, dar acest lucru nu i-a folosit prea mult. S-a făcut casier la Banca X și într-o zi a furat toți banii ca să fugă cu nevasta lui frate-său, care nevastă, de fapt, pe el iubise dintotdeauna, dar nu i-o spu-

sese fiindcă el nu avea mâini, iar ea nu putea trăi fără mângâieri. Și acum omul zace în închisoare și blestemă clipa când a luat pentru prima oară pixul în gură...

Și eu mi-am dorit mereu să scriu - dar nu ca omul acela fără mâini - o scrisoare către Dumnezeu, căci aveam cam tot ce-mi doream și dacă din când în când apăreau în viața mea probleme sau necazuri, încercam să trec peste ele, convins că Dumnezeu nu-ți dă mai mult decât poți duce. Eu voiam să scriu o carte care să rămână în conștiința oamenilor, să le influențeze viața, să le-o îmbunătățească. Vorbisem cu foarte mulți oameni de afaceri, profesori, cercetători, oameni de succes, încercând să aflu acel punct comun al lor și să scriu o carte care să fie o rețetă ca să reușești în viață. Deși factorul determinant al acestei reușite era cunoscut de toată lumea, el fusese îmbrăcat în niște lozinci prăfuite care îi ascundeau profunzimea, una fiind chiar înscrisă pe toate lozurile: „Cine nu riscă nu câștigă!”. Scrisesem deja primele două capitole ale cărții, când, brusc, m-am îmbolnăvit: înghițisem doi sâmburi de măsline și simțeam cum îmi cresc doi măslini în stomac, unul pe partea stângă, altul pe dreapta. La început nu a fost chiar așa rău, eram doar puțin balonat, dar, cu timpul, crescuseră prea mult și începuseră din când în când să-mi gâdile cu frunzele creierul. De la gâdilatul acesta mă apuca un râs al gândirii nemaipomenit. O prietenă care mă auzi astfel râzând îmi spuse: „Du-te, dragă, la un doctor!”, și fiindcă țineam mult la ea, i-am îndeplinit dorința. Doctorul mi-a recomandat să beau cât mai puțină apă, ca să stopez creșterea măslinilor și să stau cât mai mult cu burta la soare, poate se usucă... Fiindcă era iarnă, nu putem sta întins cu burta la soare, așa că i-am urmat doar prima parte a sfatului, de atunci am băut numai whisky. Într-o seară, după vreo 14 sticle sau pahare, nu mai știu foarte clar, m-a apucat o melancolie ciudată. Mi-am adus aminte de copilărie, de prisaca bunicului, lângă care stătusem atâtea clipe, și, mai ales, mi-am adus aminte de caietul în care făcusem înregistrări cronologice și sistematice cu privire la activitatea din cadrul stupului, la rolul fiecărei albine. Am căutat în cușorul în care țineam toate lucrurile mele de valoare și l-am găsit! Am citit cu atenție totul și mi-am dat seama ce comoară țin în mână! M-am așezat la mașina de scris și am conceput un raport către șeful statului în care i-am arătat că Regina trebuie să fie stăpâna țării și totul trebuie organizat după regulile Stupului. Răspunsul la scrisoare a fost adus de doi indivizi foarte bine îmbrăcați și extrem de politicoși, căci mă sunaseră înainte la telefon și îmi spusese să-i aștept. Mă îmbrăcasem în costumul negru nou-nouț, pe care mi-l cumpărasem pentru viitoarea mea căsătorie cu celebra cântăreață S., căreia îi aflasem adresa de la un prieten taximetrist ce o dusesse de câteva ori acasă, și îi scrisesem cerând-o de nevastă, așa că eram pregătit pentru întâlnirea mea cu marele om de stat, care, fără îndoială, vroia să mă felicite și poate chiar să mă decoreze pentru descoperirea făcută. În schimb, cei doi m-au dus în fața unui om cu multe trese metalice

(continuare în pag. 37)

Cezarina ADAMESCU

PORȚI DESCHISE CĂTRE EDENUL LĂUNTRIC

PETRE RĂU, *Eden în cădere*, versuri,
Editura InfoRapArt, 2012

Printre poeții **Boemei** literare de mare anvergură din ultimele decenii, afirmați în paginile revistelor, în antologii și culegeri, dar și prin volumele proprii editate, numele lui Petre Rău s-a întipărit deja în mintea și inima iubitorilor de poezie, proză, critică literară, umor și eseistică. Spiritul boemei literare a fost reînviat în urmă cu câțiva ani, concretizat prin revista **Boem@**, dar și prin cenaclul literar virtual „**Noduri și semne**”, foarte activ, în care creatori de toate vârstele și condițiile își manifestă crezul lor literar prin creații proprii, ambele aceste modalități de exprimare fiind conduse și îndrumate de Petre Rău.

Semnatar a 14 volume din aceste specii literare, Petre Rău își croiește drum drept în dicționarele literaturii universale, ca să nu mai punem la socoteală admirabila **Boem@**, revistă de literatură și artă, care adună în paginile ei creatori din țară și din afară.

Mare promotor și animator de cultură și artă, Petre Rău și-a înscris numele în galeria purtătorilor de har care focalizează în jurul său talente autentice. În această privință este un cercetător și un neobosit căutător, cu o invizibilă ansă, a izvoarelor și comorilor literare din toate timpurile, dar în chip deosebit, din contemporaneitate. Și fântâni de haruri descoperă pretutindeni și le scoate la lumină.

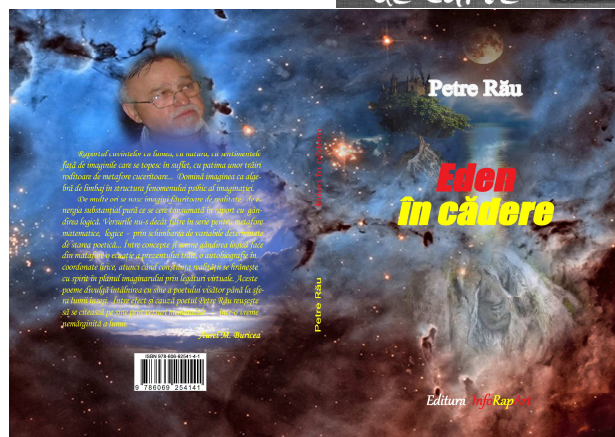
„**Eden în cădere**” - cea mai recentă apariție a autorului, a fost nominalizată la Concursul național de creație literară „Titel Constantinescu”, ediția a IV-a, Râmnicu Sărat, 2012 și onorată cu Premiul Special al Editurii Rafet, așa cum este consemnat în pagina a doua a cărții.

Volumul este o incursiune lirică în spațiul lăuntric al poetului, după o autoanaliză minuțioasă și determinantă asupra personalității sale.

O carte scrisă la lumina de sine. Un monolog șoptit despre omul care și-a făcut din scris nu numai o profesie, nu numai o pasiune, dar sensul vieții și un **modus vivendi**.

Și unde-l poți cunoaște mai bine pe autor, decât în scrierile sale? O fină autoironie și un umor de bună calitate există în toate paginile cărții.

Petre Rău nu-și imaginează stări, el se află cu tot bagajul său existențial în **starea de a fi**, pe care o împărtășește și altora. Universul liric este structural împlântat în ființa lui precum aerul de legătură între cer și pământ, cu fire freactice de Lumină. Deși poetul este conștient locuiește într-o lume aparte, cu alte coordonate, truieste cu migala arhitectului, după datele sale personale, el este legat indestructibil de „*universul acela nici paralel nici / perpendicular / nici măcar secant cu mine ci / doar invers / conceput de mintea mea viageră*” (**Scriu povești de amor**).

De altfel, poeții sunt singurii capabili de a-și construi universuri numai pentru ei, ori numai de ei și de ființele dragi, locuite.

Edenul poetului este, cum altfel? populat de cuvinte. Cuvinte flori, cuvinte viețuitoare de tot soiul, cuvinte fenomene, cuvinte-lucruri și cuvinte-oameni sau oamenii cuvintelor, așa cum Jorje Luis Borges își imagina Raiul ca pe o imensă bibliotecă.

Omul-cuvânt, colecționar de cuvinte-antichități, cuvinte vechi-nefolosite încă, cuvinte noi de odinioară, omul căutând să îmblânzească fiara-cuvintelor, să-și aducă aceste cuvinte în propria casă, la propria masă, în propriul pat, în intimitatea odăii sale de lucru. Dedicat, supus, salahor, chiar rob al cuvintelor. Dar și stăpânul lor, regele-păstor domnind peste infinitele turme.

Omul - suveran peste cuvinte, luând parte zilnic la festinul lor metaforic, cu bunătăți alese, cu delicatețuri, cu rafinate. Cine nu ar dori să se înfrupte? Mai ales că sunt date gratis, sunt date peste geam, de pomană celor flămânzi și însetați de frumusețe. Care frumusețe? Care va salva lumea, desigur.

Cuvintele - fructele pomului interzis, cel al cunoașterii binelui și răului. Poetul - locuitor al pașiștilor paradisiului, păzitor al pomului și degustător al poamelor interzise muiate-n ambrozie, își făurește propriul Rai de cuvinte. Prin ele se osândește, prin ele se mântuie. Cu brațele doldora de cuvinte se va prezenta la Scaunul Dreptății. Ele vor fi bănuții de vamă. Cuvinte de trecere. De aici spre dincolo.

Și cu asemenea material de construcție, edificiul nu poate fi decât temeinic și de durată. Armăturile cuvintelor țin trunchiul drept spre Înalta Lumină.

Și tot ele curg, se preling prin vene, o dată cu plasma și ajung în toate celulele, până la genom.

A-l însoți pe poet în Patria cuvintelor care e Limba română, o limbă frumoasă ca o duminică, după spusa lui Nichita Stănescu, este un motiv de mare cinste și bucurie. Nu oricine poate face acest lucru și nici nu are acces, ci doar cei aleși.

Să deschidem, așadar, poarta Raiului poeticesc, unde trăiesc laolaltă, în iarba înaltă până la inimă, cuvintele îmbrățișându-se și mângâindu-se unul pe celălalt, cele blânde și cele arzătoare pe rugul tăcerii, cuvintele patimă și cuvintele domoale, provocatoare, pudice dar și cele patetice, sfâșietoare.

Poetul ne avertizează încă de la început că vom străbate „*un drum de izvoare ascunse*”, în care vom

(continuare în pag. 13)

întâlni suflete expirate, prin galaxii „urmând un drum fără întoarcere / de izvoare ascunse” (**un drum de izvoare ascunse**).

În această lume proprie, prietenia cu Dumnezeu este imperioasă. Până nu te împaci cu El, nu ajungi la înțelegerea rosturilor firii. Momentul de grație când te lovește harul divin este altul pentru fiecare om în parte. Important e să conștientizezi acest har. Sfântul Augustin era preocupat de această clipă de atingere a harului divin și a lăsat scris în **Confesiunile** sale: „Mă tem că trece Dumnezeu pe lângă mine cu harul său și că nu se mai întoarce”.

Atent la mișcările învălurate ale apei harului, poți să prinzi clipa ca pe coada unei comete și să n-o mai lași slobodă, strigând, precum înțeleptul: „Clipă, stai!”

Deși unele poezii au tentă de șarjă amicală, ele dezvăluie adevăruri fundamentale despre naștere, viață și moarte, despre timpul care ni s-a dat, despre spațiul acestei trăiri și despre unele coordonate ale vieții sociale și spirituale. În acestea și în multe altele, Petre Rău nu se dezice de la formațiunea lui științifică, dar care aspiră la dimensiunile înalte ale Spiritului.

În privința dimensiunii spirituale a poeziei lui Petre Rău, ea își trage sevele din poeziile satirice ale lui Marin Sorescu - **Vedenia, Adam, Nudism** și alte creații ale poetului doljean, dar nu dintr-un sentiment facil și gratuit și ofensator, de negare sau de neîncredere, ci mai degrabă dintr-unul de timiditate și teamă mistică de a se apropia prea mult de divinitate. S-ar putea spune că autorul face pași importanți spre Dumnezeu, însă cu spatele, iar la moment potrivit, Dumnezeu va face întoarcerea definitivă, privindu-l drept în față.

Dumnezeu, în viziunea poetului ia dimensiuni antropomorfe, se împrietenește cu oamenii, dă mâna cu ei, este îngrijorat că raiul e din ce în ce mai gol, stă la taclale, caută soluții să-i îmbie pe oameni la nemurire, se ntoarce cu spatele (cum o fi spatele lui Dumnezeu?) e necăjit că nimeni nu-l mai urmează ș.a. Însă, nu de puține ori, poetul nu se sfiește să-l tragă la răspundere chiar pe Dumnezeu, pentru că „nu mi-a dat nici un sfat util / atât de zgârcit a fost cu mine / sau mă invidia” (**ziua întâi: pregătirea**). Astfel de interpelări sunt frecvente în Scriptură, îndeosebi în Cartea lui Iov.

Adâncirea în mistica divină îl urmărește, cu toate acestea pe autor și în poezia „**pecetea lui Dumnezeu**”, în care autorul relevă puterea de jertfă supremă a divinității care trăiește și moare o dată cu fiecare creștin: „*îmi închipui că Dumnezeu este atâta de generos / că-și va da viața odată cu mine / nu se va crampona de putere / și după acest sacrificiu suprem / probabil că stelele se vor privi între ele mirate / ca niște suflete muribunde / cu respirația în derută precum galaxiile vara / nu mă mai grăbesc însă / pentru că oricum timpul nu-mi va ajunge / și n-am de gând să apuc / să privesc cum lumea se sfârșește / dar nu mai spun nimic pentru că / deși nu mai e mult / mă va urmări tot restul vieții*” (**pecetea lui Dumnezeu**).

Faptul că poetul se simte damnat, însingurat și lipsit de iubire într-o lume de neînțeles care se duce de-a rostogolul, luând în prăbușirea ei și spiritele curate, nu e nou. Care poet nu a creat într-o profundă stare de singurătate și nefericire? Însă el este conștient de misiunea lui: „*acum sunt damnat / cu demnitate / îmi port crucea / pe (i)dealul văii mele de rai*”. ((i)dealul văii mele).

Starea de însingurare reiese și mai pregnant în poemul „**condamnat la singurătate**” - „*acum ascult zăpezi / și mă subțiez de urât / nu mă mai bate nimeni pe spate / ce faci / ai uitat de mine / voi toți ați uitat de mine / și Dumnezeu a uitat de mine / și mă ține aici pe uscat / în loc să mă arunce / în apele decoloratului somn veșnic / mai aproape de stele*” (**condamnat la singurătate**). Singurătatea a devenit pentru poet starea propice creației: „*am ales să fiu singur / mereu adâncit în peștera visului*” (**am ales să fiu singur**). Ori, în același poem: „*și să nu uit să-mi număr înfierările / din ceața piezișă a iubirilor mele / să nu mă simt străin ca un stol de păsări plecând*”, ș.a.

Scris când sub formă de dialog cu iubita pierdută, când de monolog în propriul babilon, acest jurnal liric dorește să clarifice poziția omului în lume, a omului față de sine și față de Dumnezeu. Dragostea are un rol important în această ecuație cu trei necunoscute: Dumnezeu - iubirea - omul. Cine pe cine supune și cât?

Cu toate că preferă singurătatea - poetul o consideră „desuetă”. De fapt, cartea se constituie într-un prelung lamento al unei iubiri trecute, fără vreo dorință concretă de întoarcere. Singurătatea e un personaj, un martor mut al trăirilor poetice, al gândurilor nerostite și al absenței gestului suprem de întoarcere la tihna și neliniștea iubirii care dau sens, parfum și culoare vieții.

Metafora edenului în cădere nu poate fi decât cea a iubirii pierdute, a singurătății sau a neliniștii care pune stăpânire pe om în absența celui alt-eu, adică a sufletului-pereche: „*iubita mea de dincolo de vremuri / te mai ating și mâine retrospectiv cu gândul*” (**te-ai schimbat**).

De aici, tonul ușor elegiac care predomină versurile albe, cu netezimi de suprafață, dar cu adâncimi abisale care ne sunt oferite în această carte.

O nebuloasă, îngeri căzând în prăpăstii, cuvinte auid întoarse-n ecouri.

Scurgerea inexorabilă a timpului este echivalentă cu „*alungarea din rai*” din care se naște o „*veșnică neliniște*” (**alungarea din rai**).

Cu toate acestea, poetul a rămas legat de clipa aceea de azur „*când respirația îți răsună ca un flaut*” pentru că, spune el în poemul „**episod**”: „*clipele noastre s-au iubit mai mult decât noi*”, iar el a rămas: „*un episod sculptat de palmele / tale în lemn alb și negru*” (**episod**).

Gesturi intime ale unui rotund ideatic se prefiră precum boboțele de mărgăritar pe obrazul palid, de față. Numai celălalt știe ce gust și ce culoare au lacrimile, ce sfinte nimicuri săvârșeați împreună. Câtă vreme există întoarcere, nimic nu e pierdut. Poate rotundul să aibă un colț sfărâmat? Da, poate. Nimic nu e perfect în afară de Dumnezeu. Doar El are toate colțurile intacte. Idealul poate fi atins numai în gând, în cuvânt și în vise. În rest, cioburi de vitraliu, împrăștiate din belșug peste creștete.

(continuare în pag. 14)

Dincolo de omătul gesturilor veghează-n surdină teama spiralată că totul e de prisos.

Dar poetul știe că opera va rămâne, dincolo de toate acestea, că „*orice literă desprinsă dintr-un cuvânt / ar putea să se facă singură înțeleasă*” (**cu tine**) - precauțiile sunt de prisos, când degetele cuvintelor miros a merișor, a salcâm înflorit, a tuberoze. Nici un deznodământ din pricina ninsorii lor intempestive, nici un dezastru...

Starea de ninsoare poetică este perfectă, e deplină, abundentă, mirifică și nici măcar înghețul nu o poate distruge sau spulbera în cele patru vânturi cardinale.

Întregul discurs liric este alcătuit din cuvinte sacro-profane, dovadă că Dumnezeu e aproape, e printre, e lângă, deasupra și dedesubt, împrejur și în miezul lucrurilor, e chiar în noi, alături de cuvinte vechi, necunoscute încă, ce dau strania senzație de deja-vu.

Toate au timpul și locul lor, nimic de prisos, nimic lipsă. E foarte important, cu flacăra de sine, să poți să faci Lumină pământului. Dar mai important este, după spusele poetului: „*din tot parcul se îmbie o singură licărire / spre ea mă îndrept strângând cu putere din dinți*” (**pustiul din mine**). S-ar putea spune că această singură licărire, este luminița care ne călăuzește spre capătul tunelului, acolo unde ne vom afla cândva.

Cu vocea fiores de blândă, poetul, precum profetul, îi admonestează și-i bincuvântă în felul său, nu numai pe oameni: „*fiți și voi binecuvântați*” - dar și pe Dumnezeu: „*iar pe dumnezeu / vedea-l-aș tânăr / și fără de grija noastră*” (**deie-mi o femeie**).

Aventura vieții în doi poate să-și păstreze prospețimea, farmecul și parfumul, dar poate deveni lesne obișnuiță și rutină.

Petre Rău a descoperit, în afară de lumea cuvintelor, ceva fascinant: „*nu știu / ce lume am descoperit eu de la alfa la / omega dar aici / îmi găsesc nemurirea / pe care pot îndrăzni să mi-o aștern la picioare / pot s-o ating pe creștet*” (**nu mă mai răscol**).

Marea majoritate a poemelor din acest volum au ca apelativ cuvântul „iubito”. Ei i se adresează poetul pentru a reînvia rotundul comun, din care fiecare a rămas cu un segment. După tăierea acestui rotund fiecare-și revendică partea celuilalt. De aceea, tonul este uneori revendicativ, interogator.

Ar trebui să le fim recunoscători celor care ne-au provocat să scriem despre ei, pentru că ei ne câștigă meritele cerești, de fapt, ne câștigă nemurirea. Fără minciunile lor gingașe, n-am înflori în mii de cuvinte. Ei ne fac mai frumoși, mai buni, mai îngăduitori, ne asigură partea de sfințenie.

Cu toate acestea, există în pagini, un soi de oboesală resemnată, ca după un drum lung și mai ales, nevoia de abluțiune, de curățire în apa întoarcerii care nici ea nu mai e aceeași: „*azi am descoperit treptele rupte ale scării pe care / inima mea urca ușor / pe fereastra aceea deschisă numai una / la inima ta / pe care am dorit s-o beau ca pe o cană de apă / călătoria mea e mai grea acum înapoi către mine*” (**heraldica plânsului meu**).

Nu este primul poet care a spus-o: pentru dragoste poți să și mori, ea merită totul, chiar și sacrificiul suprem. Eminescu a spus-o magistral: „o oră și să mor”; Petre Rău spune: „*merită omule să-ți dai viața pentru / un vîrt de iubire*” (**blestemată frumusețea ta**).

Întregul bagaj de mijloace de expresie s-au unit ca să întregească versul și poetul le folosește cu prisosință. Stilul este deja format, poezia este expresivă, nostalgică, în ton ușor elegiac, blând dojenitor, exprimarea limpede, caldă, cu străfulgerări panseistice, este o poezie a zilelor noastre, scrisă de un poet în deplinătatea forței creatoare și a maturității artistice. Poate că e puțin cerebrală, se pretează mai puțin sentimentalismului vetust și gratuit: „*să pot lua marea hotărâre / să mor la rădăcina unei spânzurători / în crângul în care primăvara vine devreme / credeam că ești tu când te-ai aplecat deasupra / patului meu / dar era singură noaptea / un gând incurabil de trist / o noapte copilăros de singură / foamea de tine mi se suie în piept / atât de obosite îmi sunt migrările / încât un clopot singur bate mângâietor de rece / ca un pescăruș mă voi opri într-un / port cenușiu / în care nu s-a întâmplat încă nici flux nici reflux*” (**singură noaptea**).

Conștient de misiunea scriitorului, Petre Rău spune: „*adesea mă gândesc să mă exprim în scris / măcar așa am cum să-mi rotunjesc asperitățile / nu voi să rămân / ca un om fără de iubire / trebuie să las ceva pentru când voi fi lipsă*” (**(in)spirala muzicii**).

Nu o dată însă, s-a întâmplat ca poetul să vadă că: „*o piatră a țâșnit din tristețea mea / când tocmai îmi luam doza zilnică de cucută*” ori „*tristețea îmi cade ca barosul pe nicovală / și mă tem să nu sperii copiii cu paloarea feții*” (**folosindu-mi**).

Așadar, purificarea s-a consumat, de acum poetul a ajuns la lepădarea de cele lumești: „*precum lăuza se vede prin făt / așa mă izbăvesc de cel viclean*” (**folosindu-mi**). Se zice că poezia este un fel de catharsis, o sfântă îmbăiere în Duh, o inițiere în taine.

Dar până a ajunge aici, a trebuit să treacă printr-un adevărat purgatoriu: „*înțeleptii întârziu la apel / să-mi vindece gândul / treceau liniști pe lângă mine fără să le / recunosc umbra / mai scrutam prezența ciudatelor litere / din lumânări sculptate / deasupra patului meu de gânditor / frescă supusă în tavan de biserică*” (**fresca gândirii**).

Către finalul volumului autorul a introdus un grupaj de poeme în ritm clasic care atrag prin eufonii cu adevărat încântătoare.

În întregul ei, poezia lui Petre Rău este un spațiu de liniște la care aștați ca să-ți refaci forțele moleșite de atâta tulbure bântuire prin lume care ți-e străină, printre oameni care ți-s ostili, prin atâta hărmălaie și vânzoleală zadarnică. Ea te poate scoate la liman și-ți poate conferi starea de pace lăuntrică și de liniște pe care doar rugul cuvântului ți le pot dăruia.

Rugăciunea unui dac

Pe când nu era moarte, nimic nemuritor,
Nici sâmburul luminii de viață dătător,
Nu era azi, nici mâne, nici ieri, nici totdeauna,
Căci unul erau toate și totul era una;
Pe când pământul, cerul, văzduhul, lumea toată
Erau din rândul celor ce n-au fost niciodată,
Pe-atunci erai Tu singur, încât mă-ntreb în sine-mi:
Au cine-i zeul cărui plecăm a noastre inemi?

El singur zeu stătut-au nainte de-a fi zeii
Și din noian de ape puteri au dat scânteii,
El zeilor da suflet și lumii fericire,
El este-al omenimei izvor de mântuire:
Sus inimele voastre! Cântare aduceți-i,
El este moartea morții și învierea vieții!

Și el îmi dete ochii să văd lumina zilei,
Și inima-mi împlut-au cu farmecele milei,
În vuetul de vânturi auzit-am al lui mers
Și-n glas purtat de cântec simții duiosu-i viers,
Și tot pe lâng-acestea cerșesc înc-un adaos:
Să-ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaos!

Să blesteme pe-oricine de mine-o avea milă,
Să binecuvânteze pe cel ce mă împilă,
S-asculte orice gură ce-ar vrea ca să mă râdă,
Puteri să puie-n brațul ce-ar sta să măucidă,
Ș-acela între oameni devină cel întâi
Ce mi-ar răpi chiar piatra ce-oi pune-o căpătâi.

Gonit de toată lumea prin anii mei să trec,
Pân' ce-oi simți că ochiu-mi de lacrimi e sec,
Că-n orice om din lume un dușman mi se naște,
C-ajung pe mine însumi a nu mă mai cunoaște,
Căci chinul și durerea simțirea-mi a-mpietrit-o,
Că pot să-mi blestem mama pe care am iubit-o
Când ura cea mai crudă mi s-ar părea amor...
Poate-oi uita durerea-mi și voi putea să mor.

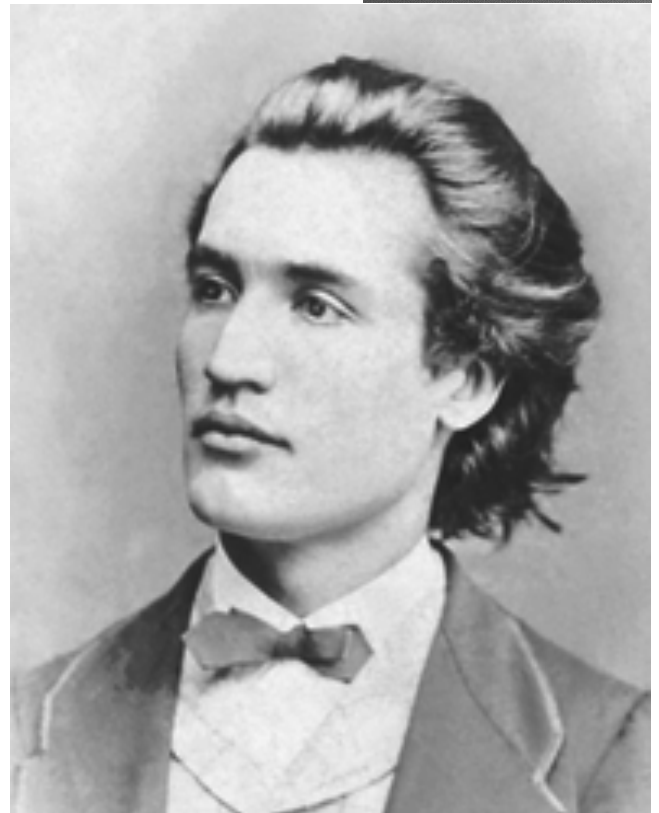
Străin și fără de lege de voi muri - atunce
Nevrednicu-mi cadavru în uliță l-arunce,
Și-aceluia, Părinte, să-i dai coroană scumpă
Ce-o să amute câinii, ca inima-mi s-o rumpă,
Iar celui ce cu pietre mă va izbi în față,
Îndură-te, stăpâne, și dă-i pe veci viață!

Astfel numai, Părinte, eu pot să-ți mulțumesc.
Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăiesc.
Să cer a tale daruri, genunchi și frunte nu plec,
Spre ură și blestemuri aș vrea să te înduplec,
Să simt că de suflarea-ți suflarea mea se curmă
Și-n stingerea eternă dispar fără de urmă!

De ce în al meu suflet

De ce în al meu suflet
De ani eu moartea port,
De ce mi-e vorba sacă,
De ce mi-e ochiul mort?

De ce pustiu mi-e capul,
Viata într-un fel?
Și tu... tu ești aceea
Ce mă întrebi astfel?

Când amintirile...

Când amintirile-n trecut
Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut
Mai trec din vreme-n vreme.

Deasupra casei tale ies
Și azi aceleași stele,
Ce-au luminat atât de des
Înduioșării mele.

Și peste arbori răsfițați
Răsare blânda lună,
Ce ne găsea îmbrățișați
Șoptindu-ne-mpreună.

A noastre inimi își jurau
Credință pe toți vecii,
Când pe cărări se scuturau
De floare lilieci.

Putut-au oare-atâta dor
În noapte să se stângă,
Când valurile de izvor
N-au încetat să plângă,

Când luna trece prin stejari
Urmând mereu în cale-și,
Când ochii tăi, tot încă mari,
Se uită dulci și galeși?

Geo GALETARU

De ce Eminescu?

Asistăm cu stupoare, de câțiva ani încoace, la o discreditare sistematică și furibundă a tot ceea ce are tangență, mai mult sau mai puțin, cu specificul nostru național. O elită culturală cu apetențe internaționaliste, marcată iremediabil de sindromul cosmopolitismului (manifestat sub forma unor puseuri de orgoliu intelectualist), încearcă să impună cu obstinație idei și precepte culese (de) aiurea, inventând ad-hoc contexte aberante, incompatibile cu spiritul acestui popor. Valori culturale emblematice, constituind osatura axiologică a unei spiritualități inconfundabile, sunt repuse cu asiduitate în discuție, pentru a fi negate printr-un insidios proces de intenție, iar macularea lor, în loc să provoace măcar reținere, dacă nu dezgust sau revoltă, tinde să devină o practică curentă a unei elite culturale având vocația unică a demolării.

Scenariile acestei execuții sumare reiterează cu uimitoare fidelitate spiritul malefic al proceselor similare din anii proletcultismului, de care le deosebesc doar cinismul de rigoare al regizorilor actuali și ambalajul pseudo-democratic al justificărilor invocate. „Miorița”, Mihai Eminescu, Mihail Sadoveanu, Octavian Goga, George Călinescu, Tudor Arghezi, Mircea Eliade, Constantin Noica, Emil Cioran, Marin Preda, Nichita Stănescu, Ion Lăncrăjan, Eugen Barbu, Paul Anghel sau Marin Sorescu au trecut, rând pe rând, pe sub furcile caudine ale intoleranței și agresivității acestor killeri culturali predestinați tuturor fanatismelor conjuncturale. Paradigmele culturii noastre naționale, deplin constituite și validate în timp, sunt supuse unui tir necruțător din partea aceluiași (de fiecare dată aceiași) mercenari ai diversiunilor culturale, care le contestă cu vehemență esența națională, opunându-i acesteia nostalgia euforizantă a unor modele de extracție și inspirație străină. Un așa-zis postmodernism, de ultimă oră, instalat prin forță la pupitrele literaturii române, cu aroganța tipică conchistadorilor culturali, l-a decretat pe Mihai Eminescu depășit, naționalist (vezi, Doamne, acesta ar fi un păcat de moarte!) și, împingând ostilitatea fățișă până la limita patologiei, „cadavrul nostru din debara”.

Boicotat de vigilența nefastă a unor condeie obtuze sau doar oportuniste, pus adeseori la zid de intoleranța unor gardieni ai culturii, spiritul eminescian, mereu tânăr și actual, a devansat piedici și impietăți, impunându-se irevocabil în conștiința românilor printr-o formă neconvertibilă de autoritarism estetic. Într-un studiu semnificativ, apărut recent și intitulat sugestiv

„Neamul și Babilonia”, George Apostoiu dă o explicație tranșantă acestor atacuri concertate, la care a fost (încă este) supus Mihai Eminescu: „Eminescu este contestat și hulit pentru că a intrat în conștiința poporului ca POETUL NAȚIONAL”.

De ce Eminescu? Pentru că Eminescu este zeitatea tutelară a culturii române (într-o formulare memorabilă, Constantin Noica l-a numit „omul deplin al culturii române”). Forța sa sintetizatoare trece dincolo de orice barieră de timp, descurajând măruntele orgolii care mai încearcă (în van) să-i ciobească statuia. O statuie vie și perenă, palpitând de energia sublimată a unui suflet înveșmântat în hlamida Poeziei. Căci Eminescu este însăși ideea de poezie, este verticalitatea nedezmăntită a unei spiritualități veșnic tinere, așa cum tânăr a fost Poetul în viața sa pământeană și dincolo de ea: „Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi”. Niciun alt poet de până la el și nici unul după el n-a exprimat atât de deplin iubirea și singurătatea, dorul și melancolia. „Codru-și bate frunza lin”: un infinit cuprins într-un singur vers, profund și revelator ca însăși ancestralitatea naturii sau ca extazul sufletului îmbătat de dulcele corn al iubirii. Băietul care cutreiera, într-o copilărie edenică, fabuloșii codri ai Moldovei natale și-a proiectat himerele și suferința într-un orizont de mit, în care reverberează încă sunetul auroral al stihului său:

„Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufletu-mi nemângâiet
Îndulcind cu dor de moarte”.

De ce Eminescu? De ce, acum și întotdeauna, Eminescu? Pentru că, dincolo de trepidația monocordă a unor mode pasagere și înfruntând asaltul unor vremuri intempestiv-ostile, poezia sa și-a proclamat neconținut valoarea, devenind o componentă axiologică de prim rang a spiritualității românești. Eminescu este puntea pe care pășim spre stele, pe un drum presărat cu florile teiului său sfânt, este altarul pe care Luceafărul de dimineață și cel de seară își îngemănează lacrimile. Eminescu este expresia cea mai pură și mai palpabilă a infinitului românesc, este cosmosul unei silabe ce definește cel mai pregnant starea de dor. Peste vămi și peste fire, Eminescu luminează ca o Stea Polară, îngăduind în preajmă doar șoapta îngerilor și melopeea celestă a izvoarelor.

Să fim fericiți că suntem patria care l-a născut pe Eminescu!

Iar la întrebarea din titlu („De ce Eminescu?”), răspunsul este simplu și axiomatic: pentru că Eminescu suntem noi!

Gheorghe A. STROIA**Ne topim în zăpezi***(Moto Pseudo-Argument)*

Dorul de lumină,
dorul de ape limpezi,
dorul neostoit de cer albastru,
dorul neobosit
de efemeră culoare
pe aripi de fluturi,
pe toate le adunăm în
șoapta de dragoste -
un suspin teluric
îmbrăcat în Rai fierbinte,
purtând frământările nopții
captivă în așternuturi de mătase.

Uneori Rai, alteori Infern,
înălțime astrală ori abisală genune,
oceane de lacrimi spălând țărături de pasiune,
uneori liniște, alteori furtună
fără de liman,
dragostea se răsfânge în noi
cu puterea lumii visate
(fără de început și fără de sfârșit).
Ne topim în zăpezi pe obraji de catifea,
renaștem în șoapte pe buze de miere,
murim cu fiecare geană închisă de Onir,
reînviem în firul de lumină aprins de privire.

În fiecare dintre noi
lubirea este...
Calea (pe)treckerii tainice a Vieții.

Sentiment evanescent

Mă plimb pe aleile de stele
Ce cad prin gravitații surde
Să simt lumina lor astrală
Pământ de sentimente ude.

Mă înconjoară carul mare
Și Carul mic mă fugărește
Pe cerul – rană de lumină
Aleargă timpul mișelește.

Dispare umbra și lumina
Peste sclipiri din raiul vieții
Cade o lacrimă-nfloarește
Ca roua – sol al dimineții.

Dispare tocul care scrie
Cu invizibilă cerneală
Pădurea astrelor bolnave -
Răpuse stele de beteală.

Dispare-ncet, ca fumul acru
Al unei vieți ce-n vers vorbește
Peste alese umbre-n noapte
Nici îngerul nu mai clipește.

E-un sentiment, care dispare
Dispare-n ceața din memorii
Adună-n rânduri, le plivește
Petala vieții și a florii.

Parfum de tei

S-au așternut pe coala albă
Un gând, o lacrimă, o slovă,
Ce-ades în râu de simțăminte
Au răs și-au plâns, prinse în horă.

S-au așternut peste cuvinte
Mătășurile albe, grele,
Cu frumusețea lor pribeagă
La vis, la viață să ne cheme.

Am dezbrăcat esența vieții
Până la oase și-am trudit-o
Adesea... plânsu-i-am în palmă,
Adesea... am batjocorit-o.

Am dezbrăcat de ramuri pomii
Și îmbrăcatu-i-am în haine
De albe vise, de mătăanii,
De calde rugăciuni și cazne.

S-au așternut peste versete
Rostiri de simplă-nchinăciune,
Aripi de îngeri măsluite -
Cenușă, smoală și tăciune.

Iar peste lacrimi din cuvinte
Și peste suflete captive
Am așternut ca pansamente
Versuri pribege și motive.

Au răsărit adesea flori
Cu trup subțire, colorat
Și s-au născut, adesea, clipe
De vii regrete sau păcat.

O lume tainică, nespusă,
Ne-a mângâiat cu dorul ei,
Ne-am preschimbat în albi nori
Și-n flori... doar cu parfum de tei.

*Din volumul de versuri „Parfum de tei”
în curs de apariție la editura Armonii Culturale*

Cezarina ADAMESCU

CUVÂNTUL – AUR SUFLETESC DIN FLUVIUL DE LUMINĂ

Mihaela Meravei - „*Viața pe verticală*”,
Ed. InfoRapArt, 2012

Un suflet transpus în cuvinte - iată ce înseamnă o carte de versuri.

A permite cuiva să-ți pătrundă în „*casa sufletului*” este o dovadă de mare încredere și prietenie. Nu toți oamenii sunt capabili să-ți păstreze curățenia și liniștea acestui lăcaș intim. Mai există și năvălitori care abia așteaptă să dea buzna cu cizmele pline de noroi, să-ți profaneze chivotul sufletesc.

De aceea, se cuvine răbdare și veghe. Și mai trebuie să fim cu luare aminte.

Poeta Mihaela Meravei s-a mutat de curând „*în casa sufletului / unde și-au lăsat amprenta / cuvintele fără timp*”.

Luându-ne ca oaspeți, poeta ne arată cea mai bună dovadă de iubire și ne dă să pregustăm „*trup din trupul poeziei*”. Poezia este pentru ea cea apă vie care tămăduie și întoarce din morți pe cei aflați în răscruci sufletești, în prag de prăbușire, sau la granița dintre viață și murire.

Pe tărâmul Poeziei, o dată pătrunse, „*într-o lume misterioasă*”, sufletele noastre „*se împletesc fără să știm / își vorbesc prin empatie / în frecvență joasă*” (**într-o lume misterioasă**).

Sunt clipe de grație care se cer împărțite, pentru ca energiile din noi să se descătușeze, să irumpă în iubire spre ceilalți și doar așa vom putea alcătui un întreg: „*și-n clipele ca niște nestemate / suntem întregul / despărțit pe jumătate*” – (**într-o lume misterioasă**). Desigur e vorba aici de jumătatea de măr pe care o caută fiecare, uneori toată viața.

Doar afundat „*în fluviul de lumină*” poți să-ți regăsești cuvântul – pepită, cernută „*în sita veche de când lumea*”, pe lângă mormanele de pietre ale altor căutători. Cernerea se face însă, prin filonul propriului trup și suflet, dar, ceea ce rămâne, nu poate fi decât aur curat: „*în sita veche de când lumea / lucesc pietrele altor căutători / le memorez în mine / apoi mă cufund / în fluviul de lumină / să-mi regăsesc / cuvântul*” (**căutător de pepite**).

Dar cum să faci să ștergi „*clipele singurății*” din împărăția lumescă, atunci când barca plutește în voia valurilor și la discreția vânturilor, iar uneori e surprinsă de vânturi potrivnice?

Numai în camera inimii te poți recunoaște ca în oglindă, „*ca întreg al unei ființe vii / și nu doar umbră / demult uitată pe pământ*”.

Pentru Mihaela Meravei poezia e totul, este viață, naștere și renaștere, sprijin în clipele de cumpănă: „*când mi s-au frânt aripile / m-ai prins în palme / din suflet ți-am făcut culcuș / să-mi pot odihni neodihna / privire în privire / gând în gând / m-ai renăscut*” (**poezie**).

Miracolul maternității, ivit „*dintr-o celulă în diviziune*” - căreia îi simți pulsul și din clipa aceea ești prins ca într-un vârtej într-o iubire fără sfârșit, această minune de a ascunde încă un suflet în tine, care îți atinge sufletul, poartă numele simplu: copil și poeta o trăiește din plin, cu toate celulele și fibrele intime.

Boem@ 1 / 2013

Poeta își expune Crezul poetic: „*ca un Columb am îngenuncheat / în fața harului divin / altar*” și mai departe: „*dragostea este / moneda de schimb a omului / bob de nisip în marea sahariană*” // (...) // (**poezia**) // „*o iubesc pe ea / pereche a sufletului meu*” (**ca să o iubesc pe ea**).

Se confirmă astfel, faptul că poezia a devenit pentru ea, un **modus vivendi**.

Epitetizând, metaforizând și comparând diferitele elemente, ca pietre de construcție spirituală, Mihaela Meravei își înalță edificiul poetic de la temelie, cu multă râvnă și pasiune, aducând chiar jertfe pentru ca zidul ei să fie cât mai trainic.

Simțind în suflet această chemare, acest îndemn tainic de a scrie, poeta a intrat în rândul acelora care speră că vor lăsa în urma lor ceva folositor celorlalți, un suflet transpus în cuvinte.

Aceste poeme pot însemna pentru noi, așa cum ne sugerează poeta, „*vitrării de flori senzuale*” pe care le primim ca sunete interioare ce valsează în suflete (**robiți de toamnă**).

Universul poetic este destul de restrâns. El se învârte în jurul cuvântului și în jurul ideii de Poezie, de muză, de suflet, pe pereche, reflectate pe câteva paliere de interpretare. Poeta se află la început de drum, unul promițător, presărat cu praf de stele și beteală, dar și cu „*mărgelele frunții*” – presupunând efortul jertfelnic. Cu o baghetă fermecată, ar putea dirija aceste ploi argintii pe drumul, adeseori plin de obstacole al gloriei antume.

Doar tenacitatea, perseverența și o mare putere de dăruire i-ar putea lumina drumul ca să ajungă pe culme, ceea ce nu e cu totul imposibil.

Deocamdată, cei care adastă la această poezie ca la o apă neînceptută, se pot alege cu imagini frumoase, domestice, într-o tonalitate calmă, caldă, plină de timidități inerente începutului, dar și cu accente patetice, adeseori sfâșietoare.

Dacă poeta mărturisește că-și modelează versul din lut, trebuie să-i mai adauge și suflare de duh ca să prindă viață și doar atunci va putea să-i caute amprentele pe zăpada sinilie a înserării: „*eu încă scormonesc / pământul aspru / îl ud cu râvnă / din lut îmi modelez / cuvânt // el se întoarce bumerang / în mine să-și lase / amprenta*” (**în mine timpul bumerang**).

Nu e mai puțin adevărat că autoarea este în continuă căutare „*de cunoaștere și adevăr*” – pentru

(continuare în pag. 19)

a-și potoli foamea și setea spirituală: „rupem viața în bucăți / apoi le împărțim / una mie, una ție / frați de pâine și sare / încercăm să ne potolim foamea / de cunoaștere și adevăr // plutim prin așteptări albastre / într-un ocean de aer / păsări ibis strângem apusul / pentru a găsi răsăritul / în poezie” (**speranța unui timp comun**).

Prin poezia „**transhumanța sentimentelor**” autoarea sugerează drumul vieții omenești care este aido-ma unei călătorii spre piscurile cele mai bogate în verdeață și apă de izvor. Orișicâte obstacole am întâlni, oricât am fi înlănțuiți de griji și patimi lumești care ne trag înapoi, ascensiunea trebuie continuată până la vârful muntelui. Credința nu trebuie să ne părească nici o clipă. Și de fiecare dată trebuie să luăm de la capăt, în călătoria noastră spre veșnicie: „Din vârf de suflet / ne-am coborât sentimentele, / surprinși de timpul viscolit / luăm „drumul codrului” / socotind în gând biruri și robii. / Ochii încărcăți de griji și nevoi / cântă psalmi Domnului. // Întunericul adăpostește simțăminte, / prin luncă șuieră durere, / tristețea hibernează / inimi înfierate. // Când sămânța înțelepciunii / înverzește speranțe / adie schimbarea, / păstori din tată în fiu / urcăm iar iubirea / pe pajști...de munte”.

Mihaela Meravei afirmă cu tărie, în pofida tuturor dezamăgirilor: „**iubesc oamenii...**”: „am boabe de rouă pe acoperișul inimii / din trup adânci creștături / supurează viață, // cu firul înțelepciunii / îmi cos umerii / prea mici să ducă / balanța judecătorului...”

E bine că nu și-a pierdut nădejdea și încă mai poate dăruii iubire semenilor săi. Aceasta este o dovadă de creștinism autentic.

Micul univers domestic, familia – este centrul inspirației sale și spre ea se revarsă toate gândurile și sentimentele.

Din curcubeul sufletesc al poetei, nu lipsește nici o culoare, nici măcar o nuanță subsumată unui sentiment. Nici măcar crizele sentimentale nu sunt ocolite. Dar poeta, nu ezită să spună: „îmbracă-te cu mine / să înflorim împreună / o veșnică primăvară” (**o veșnică primăvară**).

O poezie reușită este „**fericirea**”: nu-i o explozie / imensă / se întâmplă / în clipe mici / pe o cale lactee / a sufletului / mai multe nove / împrăștiate / de reușești / în tine / să le aduni / devii / soare”.

Mihaela Meravei nu scrie o poezie provocatoare, pe viață și pe moarte, smulsă din viscere, din cămările inimii care să-ți oprească sângele în vene, să te spintece în două, să-ți provoace fiori de nostalgie. Ea însă induce o stare de liniște și pace, eventual o reflecție, o armonie interioară pe care, doar rugăciunea ți le pot aduce. Și cum altfel? când poeta e de părere că: „azi doar un zugrav talentat / mai scrie stihuri transcendente / pe foi veline” (**reformă sentimentală**).

Uneori, poezia devine voluptuoasă, instinctivă, aproape erotică: „mă simți cum freamăt / când cobor în miezul tău / neștiută genune // amestecați devenim geamăt / unul din noi pare a fi Prometeu / foc în trupuri ne aprindem // însă noi ne cerșim dorința / în austerul cotidian / neputincioși de a ne atrage / doar virtual” (**atracții nonvirtuale**). Sau: „**instinctiv(ă)**: înfierbântată / în minte / dorința / prădătoare / atacă / analfabetul trup / prin degete măiestre / atingeri masculine / acced / pe muntele venusian / în valuri / lava inundă / valea / dintre

plus și minus / infinit // mă cutremur”.

Alteori, dorința devine aluzivă, echivocă, derutantă: „M-aș întoarce să-ți sărut palmele / cuvintelor care mă îmbrăcau / prin seri de nudă singurătate / și-mi ostoiiau scâncetele / sentimentelor orfane, / aș asculta simfonia tăcerilor / ascunsă în cuibul privirilor tale / înfierbântate de dorința / strânsă în interiorul inimii, / mi-ai clocoti sângele înghețat / prin albul trup / până când aș lua forma răsăritului, / explodând printre munți / în țipete de femeie șoim” (**dacă ar exista mașina trecutului**).

De altfel, mulți poeți scriu la limita dintre sacru și profan ori amestecă aceste două dimensiuni ale omului.

O anume tristețe degajă majoritatea versurilor, izvorâtă dintr-o experiență amară de viață, asupra căreia, autoarea nu insistă. Și dacă trupul se poate ascunde, sufletul – nu: „și mă acoperi cu ploi de gheață / care-mi pătrund tristețea în oase / pulsându-mi doruri reumatice inimii” (**cum vrei să împrăvărez**).

Problema morții este pusă tranșant, în culori alb-negru, nu sub imperiul spaimei atavice, ci mai degrabă al resemnării, al înțelegerii.

Pe tapet mai rămâne iubirea, atât cât este, care-i dă poetei imboldul să meargă mai departe: „știi că-mi este sufletul astmatic / și doar prin dragoste respir” (**cum vrei să împrăvărez**). În virtutea acestei iubiri poeta spune: „învăț să iert întunericul” (**umbră și fluture**).

Poeta ne prezintă și lumea sa, așa cum și-a alcătuit-o: „lumea mea // stă cocoțată / pe umerii lui Hercule / și râde gâlgâit / lumina / îi gădilă tălpile / are gust / de măr verde / furat de Cunoaștere / din grădina Evei / când s-a împiedicat / de Cunoaștere / curată inocență a lui Abel / miroase a mugur crud / și explodează / în Edenul împodobit / cu bonsai / are șase ochi / trei inimi / și un sentiment”.

Dacă pe Prometeu, în legendele vechi înlănțuit pentru că a furat focul, pe o stâncă în Olimp, l-au înconjurat vulturii, ciugulindu-i carnea și bându-i sângele, pe Mihaela Meravei în urcușul ei, o încolțesc corbii: „de la un timp m-au încolțit corbii / îmi ciugulesc pielea / până la măduvă pătrund / flămânzii...” (**viața pe verticală**).

De fapt, această viață pe verticală la care face referire autoarea este urcușul pe care fiecare om îl are de străbătut, cu greutatea în spinare, precum Sisif cărându-și bolovanul.

Autoarea a strecurat și un grupaj de „**definiții în stil haiku**” - concentrând în poeme de trei versuri în spirit nipon, esențe parfumate. În poemul „**stand by**” - Mihaela Meravei spune: „m-am ancorat în punctele cardinale / ale sinelui” - ceea ce nu e rău, dimpotrivă.

Cu mai multă aplecare asupra eului, îndepărtând incertitudinile și abordând cu îndrăzneală principalele teme despre clasică treime viață-iubire-moarte, Mihaela Meravei poate deveni o poetă remarcabilă.

Renate MÜLER**ore-mprăștiate**

tăcere –
strigăt de dor amuțit

pășește prin mine
peste timpuri
în gol

ecouri cu aripi
întinse
se-avântă în zări

spre cuibul
în care se naște
lumina

lipită de perete

alerg desculță
pe podul de scânduri
în nemărginirea mării,
să prind umbrele
ce se-ntrevăd
prin perdeaua
pătrunsă de aburi...

țipete seci,
stridente, mă cheamă,
mă-ndeamnă
să m-avânt
dezlănțuită în larg,
sub tălpi
nu mai simt
teama amară;
nu mai pot să mă pierd...

etape

printr-o poartă
într-alta

uși deschise
pe drumul meu
la care n-aș fi-ndrăznit
să bat niciodată

nu zăbovesc,
pășesc treaptă cu treaptă
spre un țel divin

îndemnat
spre-nălțimi mă avânt
să plutesc
în sfere subțiri
peste vârfuri

în așteptare

mă inundă cuvinte
ca un val
spuma de litere
mi se-așează
în minte

stau întinsă în
nisipul fierbinte
pasăre solitară
cu aripa frântă
la mal

auzul mi-e vântul
și vuiet de mare
ochii-mi de aer
lumini străvezii
în zare

învăluită în noapte

s-a stins lumina-n geam
întunericul
mă urmărește
cu ochi pătrați

pe-o cale nesfârșită
mă furișez la tine
printr-un hol
cu ceață

îl străbat
atentă să nu ating
tablouri antice
să nu mă-mpiedic
de sipete închise

îmi țin
răsuflarea în frâu
să nu alerg
să n-ajungă
înaintea mea
la tine

epuizată

m-am așezat
în crengile înnegrite
ale gândului obosit-
arbore uitat
la răscruce de timpuri

petale înflorite
împrăștiate-n deșert
frunze uscate
tăcute foșnesc
în câmpul de cercuri

Petre RĂU

Februarie

Frigul se strecoară prin ochiul deschis
în inima mea
Amorțita pleoapă dezvelește un vis
din munții de nea

Februarie dărdăie ca un suflător
în alămuri de ger
Flori în ferestre suspină de dor
până ce pier

Mocnește o gură eternă de mult
înghețatul cuvânt
Cu inima strânsă mă aplec să-l ascult
adânc la pământ

Bucuria țâșnește din trupu-mi de nea
munții mei sunt mai grei
Mai alerg undeva între un fulg și o stea
călare pe zei.

Efemeră

Forfotă mare în oraș
Toți muritorii se pregătesc să moară
Fiecare își așterne un capăt de lume
La cap
Câte o batistă două
Câte puțin
Și atât.

În rest se moare în liniște.

Singurul apei

Sunt singurul apei, valul mă trage
Largul albastru promite ceva
Nu sunt pescăruși, nu sunt nici catarge
Din mâini nu voi da
Și nici din picioare
Țărmu-i departe - adâncul mă vrea.
Subțirele apei pătrunde în mine
Inima-i plină de valuri deja
Făpturi mici și reci îmi aleargă prin vine
Flămândeale mă vor rupe cumva.

Nu doare nimic și nu pare decăt
Că sunt singur, că nu mai sunt, și atât.

Ce păcat că se moare

Nu știu cum voi sfârși noaptea asta
Frământările mele-s nebune
Mi-e teamă să închid și fereastra
Doar prin ea poți pătrunde la mine

Simțire mult prea des capilară
De ce mă atotprefaci în pribeag
Într-un punct rătăcit pe afară
Un Galilei sprijinit în toiag

Ce păcat ce păcat că se moare
Toiagul mișcă astre divine
Sacerdoții revin din uitare
Prin spații de mult rupte din mine

Rămâi la marginea zilei

Rămâi la marginea zilei, iubito
când stropi de lumină se cuibăresc
cu sclipire de fosfor
pe umerii tăi arcuți ca undele vremii

curând vom fi pătrunși de inefabil
lividă nemișcarea va deveni tăcere
și vom uita de noi

ne vom împreuna palmele
ca două toarte de amforă
și neclintiți vom rămâne sub cer
precum un stâlp de poartă apolină

Să fi iubit

Traiu meu suprapus peste două veacuri
poftă de leacuri
a tot poftit

M-am tot certat cu toate legile lumii
și rostul glumii
nu l-am simțit

Am fost lut primitiv în apneic sistem
precum un blestem
am rătăcit

Netălmăcite armonii din univers
am surprins în vers
de necitit

Profețiile mele au fost deșarte
himere moarte
timp irosit

Noroc că mi-a dat Dumnezeu multă minte
să am aminte
să fi iubit

Dan Ion SANDA

**Campania de recoltare,
și cea de dat țara la fier vechi**
(pamfletul unei nostalgii)

Se spune despre vreun om, care s-a încăpățânat să trăiască prea mult, că nu a știut nici când să moară. Se pare că Ceaușescu a știut, căci era-n străinătate și din propria-i voință s-a întors acasă-n țară, ca să fie împușcat.

Dacă aflasem și noi, e clar că și el știa de fierberea ce previziona schimbarea lumii după ce Gorbaciov a dat mâna cu americanii. A venit acasă ca să moară, fiindcă, întărâtați și încurajați de conjunctura internațională, cei care îl "pândeau" hotărâseră că el își trăise traiul, și făcuse deja din România un "pont" destul de țeapăn, numai bun de prăduit.

La viața lui, când era el în putere, nu-i stătea nimeni în față, numai un semn de făcea, tremurau izmenele pe toți, și lucra țara la unison, vrând-nevrând, ca o imensă echipă, că "spiritul de echipă" nu era ca acum - o propozitie în CV, la rubrica competențe, ci era sarcină de serviciu, sarcină de partid, datorie patriotică. Ceea ce numeam atunci "campania agricolă de toamnă", era un eveniment național.

Bântuiașu șefi peste tot, de la tot felul de comandamente de coordonare și control, ce căutau soluții să meargă eficient treaba. Vibra țara, că totul era contra cronometru, pentru că se răcea vântul, veneau ploile ce desfundau drumurile de pământ, cădea bruma.

La noi la Constanța bătea câmpurile și prim secretarul de județ - el reprezenta chintesența... clarvizionii politiciii de Partid și de Stat... - cu Gazul, bunăoară celebrul „nea Vâlcu”, și după ce acesta a fost tras pe o linie secundară, i-a luat locul alt cerber, modernizat - cu ARO cu tracțiune integrală și cu stație de radio emisie-recepție, cu ajutorul căreia era on-line cu toate autoritățile locale din județ, sau participa la teleconferințe. Acesta era tovarășu' Prim Marina, erou al muncii și al întrecerii socialiste... care își purta medalii la reverul hainei, când umbla în inspecție pe câmpuri, medalii care acum se vând cu brațul, ca și vechituri prin talciocuri.

Când a venit revoluția el era în funcție, dar nu a făcut greșea lui Ceauș, să se încreadă în recunoștința poporului, căci poporul a vrut să îl îmbrâncească de la balcon; și-a încărcat într-un camion toată agoniseala, nevasta și băiatul, a tăiat-o din județ, și dus a fost.

Se pare că noi, oamenii, și mai ales noi, românii facem treabă, dacă suntem conduși și impulsionați de astfel de cerberi. Astfel, județul Constanța era brici, mai ales după ce a fost adus Marina, de la Bistrița Năsăud, căci deși era sever, era și un bun gospodar, încât cei de

acolo îl regretau, și îi făcuseră și un cântec: "acum, c-a plecat Marina, s-a dus carnea și slânina". Era un om dur, și pe vremea lui, cu cât erai mai șef, și cu cât erai fizic mai aproape de persoana lui, cu atât erai mai vulnerabil.

Îți albea părul instantaneu când, convocat de trepădușii lui, te prezentai la el "la partid". Înghețai și numai dacă ai fi asistat la o discuție de acest gen. La vreo neglijență mai gravă nu mai conta că ți-ai ratat cariera, ci te arestau la clipă. Ce vot de blam la "județeană"?! Ce muștrulială!? Ce prezumție de nevinovăție!? Prăpăd era pe capul tău, căci te trimiteau drept la camera de chibzuință...

Umbla Marina cu staful lui în inspecții pe tarlalele nesfârșite ale CAP-urilor, și mai ales ale IAS-urilor, care exploatau pământurile în folosul statului. La ordinul lui se scoteau soldații din cazărmi, deținuții de penitenciarul Poarta Albă, elevii, studenții, salariații de pe la întreprinderi.

Era o fierbere ca în furnicar, vedeai convoaie de autobuze ce transportau oamenii de la și spre câmp, vedeai camioane pline cu grâu, porumb, legume, sfeclă de zahăr, struguri, fructe, hamei, floarea soarelui. Duceau la Ovidiu, la Fabrica de conserve și sucuri mai ales caise și piersici, dar și la București, la aeroport pentru export, sau la vapoare. Strugurii de vin erau duși la Murfatlar la cramă, "la Mujdaba, în vii". Grâul și porumbul le duceau în port la silozurile construite de Anghel Saligny, al cărui bust de bronz, făcut de Oscar Han și amplasat pe promenada de la Cazinou și pe care nu l-au ginit încă "magneții", și care e și astăzi la locul lui, orientat către trista priveliște oferită de ceea ce era mândria țării - portul Constanța, descris cândva de Kogălniceanu în Parlament, ca fiind "plămâni României..."

Aveam acolo, din silozurile imense, niște estacade ieșite în afară, ca niște grinzi cu zăbrele, sus de tot, deasupra luciului apei, și pe care se sprijineau lagărele transportoarelor cu bandă rulantă, pentru cereale, sau alte produse la vrac.

Vapoarele intrau la încărcat și staționau dedesubt și curgea în ele zi și noapte. Se căra sfeclă la Năvodari, la Fabrica de zahăr. La fabrica de ulei Constanța se căra "floare" în capacitățile ei imense de depozitare, hamei și orz la Fabrica de bere și de malț, Malbera. Cărau de asemenea la RS-uri, adică Rezervele de Stat.

Acum, oricine poate strâmba din nas, că fiecare are dreptul la opinie, dar unora dintre noi ne părea înălțătoare acea emulație de campanie, cel puțin în antiteză cu "emulația" de acum, adică în antiteză cu campania de strâns și cărat fier vechi, din Româ-ruina de azi, țara, ce pentru a o desemna nu mai putem folosi numele "România", ci poate "Ro-râma-nia" - după cum se târâște prin cancelariile Europei.

Căci acum vezi altceva. Vezi sutele de camioane dând bice spre portul Constanța, gemând de fier vechi pentru... export. Când vapoarele venite la încărcat sunt în cheiaj, e o "emulație" cum numai "Dicta(r)torul" o putea pune în operă.

(continuare în pag. 23)

Doar că emulația de azi este mai degrabă o emufelație penibilă și rușinoasă pentru orice român, și pentru România, care cândva era ca o fata mare, strong, cu șoldurile late, fertilă, ce promitea fii mulți și sănătoși.

Azi, nu numai țara e răpciugoasă, ci și aceste camioane sunt la fel de răpciugoase, unele sunt roase de rugină ele însele, și cu motoarele pufăind alandala, și lăsând fum negru și funungine-n urmă, și sunt încărcate sorcovă cu ruginitori, cu strâmbături de table. Dar, ce este de-a dreptul odios, vezi camioane sau trenuri întregi, încărcate cu fragmente de structuri metalice la vaselină, tăiate barbar din corpul unor instalații industriale noi.

Și, de vezi camioanele acelea așa hâite, zici că sunt pe ultimul drum... adică rable de aruncat cu totul în pântecele vapoarelor.

Exclusiv șoferii! Și chiar dacă!...

România nu ar rămâne nelocuită; abia așteaptă bozgorii... Vin către port și garnituri de tren la fel de ticsite cu fier vechi, dar nu prea sunt vizibile ca și camioanele. Portul nu a devenit deloc un oraș mort, cum ar zice unii "nostalgic" - blamați de toată mass media... și-a schimbat numai profilul...

Portul e încă viu, se lucrează chiar intens, dar... la încărcat în vapoare rămășițele unei țări în agonie... Mișună oamenii pe cheu ca niște gândăcei, pe lângă macaralele gigant, ce lucrează de doua decenii, zi lumină, să strângă fierul vechi, dar și nou - la vaselină, ce vine neconținut, în grămezi înalte, care devin în final un fel de lanțuri muntoase, de zici că se văd de pe lună, ca și zidul chinezesc... Acolo se desfășoară campania de dare a României la fier vechi.

Această Românică, ce ajunsese să fie singura țară din lume fără datorii externe, și care în '89 era ca o fată ne-ncepută, ce nu are a se rușina că ar fi spart-o vreun golan, dar care, din nefericire, s-a dovedit apoi contaminată de acei germeni mistici ai autoflagelării. Căci parcă, precum marinarii de sunetele cântecului sirenei, vrăjită și sedusă se va fi dovedit și țara noastră, de sunetul flexurilor, de scrâșnetul cleștilor de buloane, de şuieratul sudurii autogene, dar cel mai seducător pentru pierzania ei definitivă, va fi fost pufăitul de havană al belferilor samsari, răsturnați în fotolii, ce și-au vândut-o din mână în mână, ca pe o curvă, iar ea și-a așteptat cu mâinile în poală, îndobitocită, clienții, ce s-au năpustit pe ea precum corbii pe un leș.

Acum, este jigărită, hăituită, stoarsă, devorată de gealați ce vin și de aiurea, dar mai ales de derbedeii, și de lichelele, ce se plămădesc ca de la sine, perpetuu, din propria ei substanță, și care nu pot fi stârpiți nicicum, căci sunt ca și capetele hidrei ce cresc la loc dacă i le rezezi.

Această țărișoară, a noastră, cu trupul ei siluit, sfâșiată și abandonată, își așteaptă trecerea în neant, își așteaptă înhumarea, acolo pe chei, în portul Constanța. Înainte de re(in)voluție, existența uzinelor, fabricilor, și combinatele noastre îngrijora lumea vestică, căci noi, românii le făceam concurență, dar acum si-au găsit liniștea acești vestici, fiindcă au reușit, în sfârșit, să ne facă vasalii lor, și piața lor de desfacere. Deși sunt irecognoscibile, acolo în port, zac aceste obiective industriale tăiate migălos cu flexul, și cu becul de sudură. E un spectacol grand(od)ios să privești munții aceia de

fiare, care își așteaptă rândul la încărcare, și e oarecum la fel cum l-ai privi pe David Coperfield, în ultimul lui număr de magie, când baletează prin aer, zburând ca pasărea spre tavan, pe deasupra scenei și a spectatorilor.

Privitul în sus prin catedrale, îți dă un sentiment de umilință, dar acolo în port, privirea fiindu-ți atrasă, de asemena tot în sus, spre crestele acelor munți de fiare, atât de înalți, de ai zice că s-au încrețit faliele sub tine, încerci pe lângă umilință și un sentiment de nimicnicie, că am fi un popor infam de păcălici, și de nenorociți de tăietori de cracă de sub picioare.

Ar fi o idee, să îl poftim pe magicianul Coperfield aici la noi, să vadă ce magie zbanghie am făcut și noi, de am făcut porcoi toate obiectivele industriale ale țării.

Să vină el în persoană, nu vreo sosie ceva și, dacă tot se dă extraterestru, să ne arate live dacă într-adevăr stăpânește magia:

- Poftim de trece, maestre Copărfilde, cum ai trecut prin zidul chinezesc treci și prin "munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă-n poartă", să apărem și noi la CBS, sau CNN, poate ne facem din imaginea cu munții de fiare un nou brand de țară, dacă tot am luat-o în gușă cu frunza și cu vampirii!?... deși, la o analiză exhaustivă, frunza ar avea măcar valoarea aceea originară de întrebuintare, de a ne acoperi rușinea, dacă tot suntem "sarmani și goi fără adăpost..."

Și vampirii ar merge ca brand de țară, că am devenit de facem precum călugării aceia șhaolini, prin sihăstria, care nici nu mai fac treaba mare pe tron, fiindcă ei în loc de hrană solidă, sug sevă din anumite rădăcini.

Cam așa e și la noi, că trăim sub semnul satanic al unui vampirism, nu doar nocturn, la adăpostul întunericii, ci pe față, chiar și la lumina zilei, perpetuu, circadian. Sigmund Freud a definit "fluidul vital" al omului, ca având sorgința în impulsul sexual, Friederich Nietzsche spunea că acesta vine din dorința de putere.

Dar, de oriunde ar veni acest fluid vital, problema este că e ceva ce ne asmută pe unii asupra celorlalți, de la nivelul cel mai de jos până sus de tot, să ne jecmănim, să ne țepuim, să ne sugem nu doar sevă, nu doar sânge, nu doar energie, nu doar bani, ci ne asmută să ne sugem chiar și ceea ce este intangibil - acest fluid vital - și chiar o facem, fără mustărări de conștiință, cât de vorace putem fiecare, conform principiului, altfel, just și aplicat cu folos pe alte meridiane, al concurenței.

Și se pare că acel ceva, straniu pentru fibra noastră de popor blajin, e ca o gaură neagră, care ne sugă pe toți în abisurile ei.

Ioan TODERIȚĂ

Crucea din muguri, de Aurel M. Buricea

Motto: *Credința este singura "relație" dintre OM și DUMNEZEU. Poezia, numai, o împlinește cu religiozitate (T.I.)*

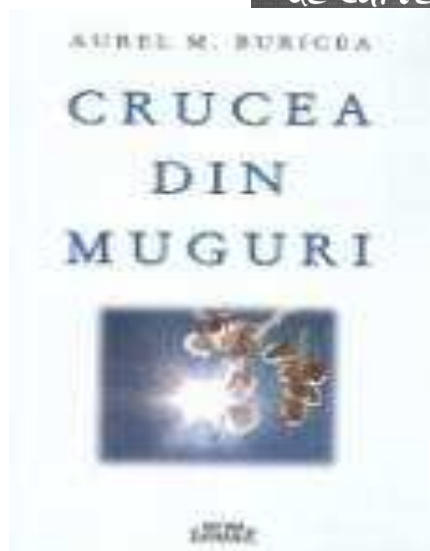
Cruce, stadiu de existență cristianică, patimă a conștiinței divulgatoare de relații epifanice, din vegetativ desprinse, din câmpia ulmilor înfloriți, sub strigăt de îngeri ademeniți să ne suie pe crucea "fănușiană", a marelui prozator liric, Fănuș Neagu, acel nemuritor prieten al nostru, dar mai cu seamă al poetului Aurel Buricea și al literaturii române ce *freamătă icoane substanțiale* în sonetul lui.

CRUCE despre care Florin Smarandache, în prefața acestei cărți de șaiszeci și nouă de sonete, câți ani are poetul, bine numărați în umbra unor tristeți cuantificate universal, particular, temporal, și *unic expresiv*, despre care matematicianul renumit, cu suflet de român mereu prezent în spații mioritice, afirma:

"AUREL BURICEA plânge pe corzile inimii dealungul sonetului, bacovian, pe temele; nostalgiei timpului trecut, solitudinii și morții, sub invocarea lui Dumnezeu. Un studiu statistic al frecvențelor fiecărui motiv, variație tematică, deviație semantică, se cuvine săvârșit pentru a dezvălui personanța și stilul reliefării treptelor sensibile ale supărării pe lumea de aici și pe lumea de apoi, căderea, oglinzile, iluziile lumii din noi.

Da, puterea caracterizării operei literare, a CRUCII invocate de Cruce, în sonetul lui Aurel Buricea, prin metode carteziane, ne ispășește judecata critică, poetul suindu-și seva revelației sensibile din categoriile plămădirii abisale matematice, prin erudite, prin judecăți intelectuale întoarse în magma sinelui imanent, cotropitor de spontaneitate divulgatorie de sine personalizat, bine determinat *Drumul estetic, cu hlamidele lui intuitive, provoacă drumul intelectual al judecăților noționale, ca o mare izbândă a semnificatului asupra semnificantului, apropierii sau îndepărtării lor, spre forme noi stilistice.*

STILUL fiind, la Aurel Buricea, în sonetul său fluid, CRUCEA din MUGURI, un *MISTER dezavuat dar și disimulat metafizic, mistic, evanescent, în trepte mai puțin romantice, ca un salt felin din realitate în ficțiune și, invers, ca o trezire la realitate din voința divină - aspră cruce pe umeri de om - Dumnezeu prigunit în mântuire, mântuirea timpului havuz, viitor. Toată această înfăptuire cristianică, anabasică, activă, dinamică, de verb susținută aproape metodic, ori de substantivele "eului actant", pronomial, substanțializat de DUMNEZEU, în DUMNE-*

ZEU - În mugurit: natură și lume, creație și izbândă a omului asupra ființei, a onticului asupra ontologicului

*Se uită amintirile la mine...
Nimic din ce-am fost nu-i lumea reală
Urcă în gânduri bolta ideală
Îngheață timpul în straturi saline*

Amintirile, din ele, din timpul cascadă, trecut, înaltă metafizic lumea reală, deci ambatic: "*urcă în gânduri*", ascendent, sub orizont spațial boltit: "*bolta ideală*", mistică, din marginile absolute ale realului.

"*Îngheață timpul* (timp substanțializat) *în straturi saline*" (ablatizat, gustativ) Dulce-amăruie cromatizare adjectivală, dar și puternică determinare a timpului ireversibil, segmentului ireversibil, numit de oameni "trecut, ce-a fost și nu mai este să mai fie", diferit de "amintire", care este un timp reversibil, "ce-a fost să mai fie".

Să fim atenți, într-o astfel de enumerare și deplasare de imagini, la ceea ce Blaga numește "atitudine catabasică". Atitudinea pasivă a poetului față de "timp trecut" este diferită de "atitudinea anabasică", activă, față de un "timp fluxiu", prezent: "reflexivul "se uită" se transformă în indicativul "urcă".

Atenție, de asemenea, la dublul acord gramatical, la sintaxa textului endecasilabic Aurel Buricea. În care lipsa intențională a punctuației, virgulei, cu precădere, dă noi interpretări ale relațiilor amintirii cu timpul prezent: "ce-am fost nu-i lumea reală", spus acest lucru de amintire, precum amintirile "urcă în gânduri bolta ideală / (și) îngheață timpul în straturi (peșteri) saline".

Acestui prim catren, care este conceput, ca în multe alte sonete, drept "temă sensibilă", intuitivă, generatoare de dispute intelectuale, în sonetul *Vine Vremea*, ales de mine pentru această analiză, acestui catren, i se asociază năzuințe formative tipice și stihiale: "EL este TOTUL", "EU sunt UNUL"

*"Pribeag prin lume si nu mai stiu
Cum să-l descopăr pe cel trudit de-atunci
Natura spune basme foștilor prunci
Lumina divină se pierde-n pustiu*

(continuare în pag. 25)

Din nou, sintaxa modalei: "pribeag prin lume" în acord cu propoziția principală: "să-l descopăr pe cel trudit de-atunci" (din timpul cascadă), generează un "defect" estetic, o "deplasare" a semnificatului, "cel trudit de-atunci", spre semnificant: "pribeag prin lume" Deplasare de mare "efect estetic".

Și iată cum "năzuințele" succed, din "eu sunt totul (pribeag prin lume)", în "el a fost totul" (cel trudit de-atunci), în "ea este totul" (NATURA).

Filosofia, epifania "luminii divine", independentă temporal, contopindu-se cu "nemărginirea nimicului, pustiuului originar". Care umple cu "desăvârșire" tristețea sapientală și "restul infinit" ale celorlalte "cruce" purtate de poet în mugurii crucificați de cuvintele lui poetice pentru noi călătorii în semnificații.

Arta sonetului, cum ne este foarte temeinic dată de poetul Buricea Aurel în toate sonetele sale, stă, se consemnează ideatic, referențial-tematic, în versul al optulea: "Lumina divină se pierde-n pustiu". "Lumina divină", element neatomic, imaterial, simbol al "focului divin" hrănitor de năzuințe; credințe-frontiere-funciare, cognitive, multiple, oricând, în sonetul Aurel Buricea, element relațional statistic, cum spunea matematicianul Florentin Smarandache, la începutul acestei "Cântări ființiale", cărții "Crucea din muguri", oricând "înmugurește destinul-cruce".

Cum, așa se cuvine, în sonet, și cum din marea "știință" a sonetului artă face Aurel Buricea, putem "asculta", *litania* ultimilor șase versuri. Esențiale pentru reluarea motivului dintâi, pentru epuizarea relației OM-NATURA-DUMNEZEU:

*Vine vremea să-l plâng pe cel ce-am fost...
Sub alt univers, gânduri de zăpadă
Îmi caută trupul fără niciun rost.*

Aurel M. Buricea

Explicitarea, dezbateră timpului havuz, viitor, asupra, aspră justiție, unei năzuințe individuale, "cel ce-am fost", dar și asupra timpului trecut. Și, ce frumoasă sinestezie, "gânduri de zăpadă", element natural suprem, "rezolvă căutarea trupului... fără rost".

Aceeași deplasare a sintaxei, dedublată, spre noi gramatici, acorduri semantice.. "Gândurile de zăpadă" îmi caută "trupul fără niciun rost", sau "fără nici un rost" este "adjectiv" al "trupului", hlamidă adjectivală a unui "substantiv teluric".

Și iată "epifania" la ea acasă, relație între năzuințele: "eu sunt, el este, sunt... TOTUL"

*M-ai făcut, DOAMNE! un cuvânt călător
Între două lumi, cine să mă vadă
Cum se-nchide viața c-un(tăcut)zăvor.*

Relația fundamentală "între", pune temelia sonetului Buricea Aurel în întregul lui sonet, sub noi forme carteziane, plastice, filosofale și edifică "natura între cauză și efect" ori "între două lumi iubirea... din vis", CUM, CÂND, UNDE? Să aflăm din "sonetele poetului", din sintagmele cenușei timpului său risipit în ascultarea noastră:

"Memoria se naște din lumină / cum crește vara mărul pe grădină"; "când doarme în pământ acest trup păgân / peste infinit aş vrea să fiu stăpân"; "îți veghez iubirea mereu în cuvânt / în vers numai te laud și te în-cânt"

Aurel Buricea, poet al sensibilului, al spontaneității, al intuiției apriorice, cu adâncimi strunite de metrica arpențașilor dogmatice, cele dintre OM și NATURĂ, dintre FIINȚĂ și... DUH, dintre CUVÂNT și CUVÂNTARE, dintre SINE și ALTUL.

Și ce-i mai frumos ca lectura unui sonet, scris de un mare poet, pentru noi aflați pretutindeni și mereu în răscrucea lumilor și luminilor sub aripa unei CRUCI din MUGURI plăsmuită, în ultima zi a apocalipsei din 2012, în ajunul eternității anului 2013.

Ana Maria GÎBU

pariez dragoste pe tine

trăiesc acest început
din albul liniștii
în sfințenia albastrului
din răsărit
brodez inimi
pe tâmpile de amurg
chem magii să mângâie zările
în prag de sărbători
scripcarii nopții
compun simfonii
întru odihna
gutuiului adormit
ascult murmurul pământului
îmbrățișat de torțe și colind

la aniversare

am adunat atâtea cuvinte...
se zbenguiau între soare și iarbă
nu știu cine le-a aruncat
iau nectarul
celor desprinse
din luceafăr
cunosc sclipirea
le ascund
într-un cotlon știut de noi
nu dau nimănui
leg azi într-un colț de batistă
puțin
presar peste singurătatea amiezii
și mă închid în teiul cărunțit
o schimb la Ipotești
pe un poem

spre altă zi

stăpânii întunericului
sunt impresari în ceruri
când vulturul obligat să jure tăcere
râde în hohote de lacrima visului plecat
ninge liniște peste cei acoperiți
cu voaluri de cântec
adun cuvintele sub frunze de mălin
să nu le atingă jarul verii
cu voi vreau să cunosc
plutirea și zborul

inima amuțește
mă prefac în cruce
pe scena dintre stele
brațele se zbucesc în ritmuri
de rock și samba
să lepede cuiul
dimineața
îmbrățișez alt vis

adevărul din lumina palmelor

mi-ai furat o oră din răsărit
cu teorii neaievea despre
a patra necunoscută
negând întâlnirea
a două linii paralele
în punctul unde
se întretaie razele inimii
chiar dacă pleoapele
te-au tatuat cu porțiuni
din singurătatea mea
nu vrei să-ți explic
de ce
cum
stelele căzute
pot urca pe alt cer
nu totdeauna albastru
mi-ai zugrăvit privirea
în culori schimbătoare
fără să-mi ceri voie
iubesc alb
în acorduri de jazz

îi trimit dincolo pe toți

arunc tot ce îmi poate
afecta judecata
fotografii decolorate
păpuși cu obraji topiți
oglinzi în două fețe
și din amintiri la nevoie
nu mai răstorn lacrimi
mă ridic din durere
cu un scrâșnet în tâmpile
răstignit pe fața încă umedă
șterg machiajul curs
și râd ca un nebun
în ierul din mâine
ați încurcat viitor cu trecut
legându-l nod de nepăsare
cineva spunea că iadul
s-a mutat în inima soarelui
nu s-a uitat în ochii mei
cum scot pe bandă rulanta
frunze de pelin
clădesc din aceleași pietre uitarea
pentru iarna inimii
ajut zidurile să înmugurească

Ștefan Radu MUȘAT

Universul eminescian

Tudor Vianu a spus: "fără Eminescu am fi mai altfel, și mai săraci"...

*

Eminescu a fost cel mai mare poet din ciclul romanticilor, și ultimul. Odată cu el, curentul literar în cauză avea să ia sfârșit. Iar dacă ne este permis, îl putem denumi fără nicio rețineră, Chopin-ul poeziei universale, datorită faptului că expresivitatea poetică a operei sale se definește printr-o amprentă genială a creativului literar-artistic. Meșteșugul cuvintelor în anvergura eminesciană este unul desăvârșit și inconfundabil, alcătuind versul melodios atât prin folosirea metaforelor bogate în vocale, cât și a vocalizării consoanelor:

*De treci codri de aramă, de departe vezi albind
S-auzi mândra glăsuire a pădurii de argint...*

*

Universul eminescian este un profund de existență și de identitate a neamului românesc. Poetul a trăit, a gândit și a respirat românește.

*De la Nistru pân-la Tisa
Tot Românul plânsu-mi-s-a
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate.
Din Hotin și pân-la Mare
Vin Muscalii de-a călare,
De la Mare la Hotin
Mereu calea ne-o ating...*

*

Glossa l-a înscris în clasicitate, Luceafărul - în eternitate... Eminescu rămâne portretul desăvârșit al poeziei romantice universale,

Acel înger palid cu privirile curate...

Eminescu înseamnă România sau minunea românească după Cele Șapte ale lumii...

Curiozitatea m-a pornit la drum să cutreier lumea în lung și-n lat, presărată de străvechile minuni ale omenirii. Am petrecut serile de mai la poalele piramidelor, rotindu-mi privirea după un tei înflorit printre siluetele diforme ale palmierilor; mi se făcuse dor de parfumul dulceag al florilor și am pornit către un magazin de mirodenii. Negustorul bătrân afixă un zâmbet cald, plin de ospitalitate, cu privirea ațintită la insigna tricoloră de pe reverul hainei mele, se repezi spre cărțile de pe teaguea și scoase de sub Coran o carte cu copertile cartonate, scrijelite cu hieroglife aurite, încadrând portretul lui

Eminescu ce trona pe o flamură tricoloră.

Atunci am înțeles că Eminescu era România - România însemna Eminescu în colțurile cele mai îndepărtate ale lumii - minune după Cele Șapte.

Încărcat de emoție, i-am arătat o revistă cu fotografia teiului înflorit și am cerut miresme care să-mi țină companie în odaia cea străină.

A luat din rafturi cutii cu mirodenii din cele mai rafinate și mi-a întins câteva bețișoare cu aromă de tei, precum și o rezervă mică de sticlă cu esență; un miros îmbietor, departe însă de teiul din fața casei mele, de care mă prinse dorul;

dor de prispa împejmuită cu cerdac de lemn,
dor de soarele care deschide porți de aur peste lanuri

dor de trandafirii de jăritic, răsfoiți în răsărit,
de plopul fără soț, străjerul falnic din răzor,
de lacul codrilor albaștri,
de buciul care sună cu jale,
de pădurea de argint...

*

Mă văd a fi de îndată acasă, strângând mănunchi de ramuri înflorite din urma tinerei prințese, mireasă blândă, de tei încununată,

că primăvara mea e acolo, pe dealuri românești,

acolo s-au născut din vremuri luminate atâtea basme împărătești,

carta cerului albastră cu mari literi aurite ce mă îndemnă a fi hoinar

pe cărări, sara pe deal;

acolo își face veacul

lacul codrilor albaștri

care poartă nopți de-a rândul în oglinda tremurândă

un luceafăr singuratic

ce s-arată, neînțeles, în mijloc de nemurire...

Corina Diamanta LUPU

Iată Anul Nou, s-a apropiat, din ceer

„Iată Anul Nou, s-a apropiat, din ceer”... Așa cântau cu ceva ani în urmă, copiii străzii veniți la cerșit în metrou. Într-un fel, aveau dreptate micuții în ceea ce spuneau – căci dacă mai prindem încă un An Nou, acest lucru ne este dat de la Dumnezeu. Cum ziceam deci, Anul Nou 2013 a venit și deja o parte din el a și trecut. Dovadă că așa stau lucrurile sunt brăduții încă verzi, stufoși și frumoși, ce zac aruncați pe lângă coșurile de gunoi prinse de stâlpii de iluminat care străjuiesc trotuarele. Ce mai tura-vura, s-au dus Crăciunul și Revelionul, s-a zis cu distracția, a început munca.

M-am întors și eu la muncă, după un concediu de zece zile. Am pornit-o de acasă dis-de-dimineată, joi, pe 3 ianuarie, la minus cinci grade. Mai greu, mai cu somnu-n gene, am răzbit până la urmă să ajung la stația de metrou. Aici, liniște, oameni care la fel ca și mine își reveneau după sărbători. Drumul a fost plăcut așa spune, pentru că aproape reușisem să ațipesc stând pe scaun, în vagonul care se legăna relaxant, pe șine. Am ieșit din metrou și m-am oprit la semafor. În fața mea, așteptând și ea culoarea verde, se afla o duduie. O priveam din spate - păr bogat, roșcat, căzându-i în inele până aproape de șolduri, sacou elegant, de stofă, strâns în cordon pe talia de viespe, poșetă luxoasă, de piele. Urmau o pereche de pantaloni scurți - ce-i drept, groși, însă doar atât cât să-i acopere domnișoarei posteriorul, o pereche de picioare lungi și frumoase și niște botine din cele mai fine, cum spunea cândva, cântecul. Mută de admirație, n-am observat că se făcuse verde. M-a trezit brusc, un claxon. Pe geamul unui BMW oprit la stop, scosese capul, unul în dreapta și celălalt în stânga, doi domni ce i se adresau domnișoarei în pantalonași:

- Hei, păpușă, strigă unul, nu ți-e frig? Ce dezbrăcată ești!!!

- Vrei să te încălzim noi? a adăugat celălalt. Uiiți imediat de frig.

- Hei, n-azi? la uită-te-ncoala! Hai la noi în mașină, să vezi ce bine o să îți fie, ce te-ncălzim!

Sincer, mi se făcuse rușine. Mă gândeam că la fel i-o fi rușine și tinerei pe care cei doi o-nghesuiau acum cu vorbele lor. M-am grăbit să traversez. Tinerica a rămas în urmă, tăind strada încet, la pas, sub privirile devoratoare ale șoferului și ale colegului acestuia, care nu se mai opreau din a-i face invitații care de care mai fanteziste, la ei în mașină. Fără să îi prea pese că pietonii întorceau capul după ea, „Pantaloni Scurți”, căci așa o botezasem deja în gând, și-a văzut de drum și la fel au făcut și cei doi care încercaseră să o agațe. Mie mi-a fost rușine, ei probabil că nu i-a fost, lor le-o fi fost măcar o clipă, rușine?

Dar povestea nu se termină aici. Nici n-ajung bine la următorul semafor, când lângă trotuar trage un Volkswagen, din care se dă jos tacticos, cu maniere și finesuri, o altă fătucă. În blugi și cu un hanorac, cu părul negru frumos întins cu placa, atârându-i pe umeri, fardată strident, copila, căci nu cred să fi avut mai mult de 21 de ani, se proptește în fața unui Mega Image, rămânând să aștepte, cu mâinile în buzunare.

Volkswagenul demarează în trombă. Se face roșu și o dubiță parchează în dreptul fetei, în așteptarea culorii verzi. Din nou, scenariul cunoscut. Pasagerii din dubiță deschid geamurile și încep:

- Ești cu mămica sau cu tătucul, frumoaso?

- La zi, de ce te-ai oprit așa devreme la colț de stradă?

Fata nu răspunde. Îi privește însă, zâmbind cu subînțele pe cei doi. „S-o fi cunoscând de undeva cu ăștia?”, îmi spun și eu, observând-o cum îi sorbea din ochi pe craii ce o curtau.

- Cu dumnevoastră vorbesc obraznicii ăștia, doamnă?, rostește o femeie, lângă mine.

Uluită, nevenindu-mi să-mi cred auzului, mai să-mi scape geanta și punga cu mâncare din mâini, îi răspund înțepat trecătoarei, care sosită prea târziu la fața locului, nu pricepea în ruptul capului cine cu cine se conversează:

- Nu, doamnă, nu cu mine. Eu am o vârstă, nu mai trezesc pasiuni subite!

Până să mai apuce însă vreuna dintre noi să mai spună ceva, locatarii dubitei încep cu un repertoriu pe care hârta sau mă rog, ecranul computerului, nu îl suportă, chiar dacă știm din moși-strămoși că papirusul îndură orice. Ciudat, dar domnișoara către care se îndreaptă tirul de descrieri luate din filmele pentru adulți, nu pare a fi nici impresionată și nici supărată de cuvintele pe care i le trimit cei doi. Poate doar puțin măgulită...

Îi las în urmă și grăbesc pasul. Mai am de trecut vreo două semafoare până să ajung la serviciu și cine știe, Doamne ferește!!! Se vede treaba că o fi lumea cu chef după atâta distracție, că altfel, cum să îmi explic asemenea peripeții? Sau poate că așa o fi fost la ei la trecerea dintre ani? Știți cum era pe vremuri, prima și a doua zi de Anul Nou ne întreba televiziunea dacă dorim să revedem selecțiuni din programul de Revelion. Or vi vrut și domnișoarele și domnii de care v-am povestit să revadă câte ceva din ceea ce li s-a întâmplat până și după miezul nopții de 31 decembrie 2012 spre 1 ianuarie 2013!

Or fi vrut, n-or fi vrut, e treaba lor. Eu doar v-am istorisit cum s-au petrecut lucrurile. Că doar e iarnă și e frumos să stai de povești la gura sobei. Știți cum zicea G. Topârceanu: „Lung prilej de vorbe și de ipoteze”.

FOTO: ROLAND FLORIN VOINESCU

Stanislav POPESCU**E-un licăr de făclie**

e-un licăr de făclie
în orice poezie

în spațiu și în timp
pe continente și pe mări
în oameni și în vietăți
în tot ce e creație
(a firii sau a omului)
e-un licăr de făclie –
crâmpei de poezie

intrând adânc în tine
găsești (ca în rubine)
un licăr de făclie –
crâmpei de poezie

Pe aripi de Luceafăr

în fiecare seară-albastră
se-aprinde-n cer un cosmic jar
Luceafărul lui Eminescu
ce-i astrul nostru tutelar

poetul stă pe-un jilț de raze
și ne veghează solitar
fiindcă-i solul țării noastre
în spațiul interplanetar

la steaua care lin răsare
știind că-i cale-atât de lungă
Lui ce ne-aduse nemurire
i-ntindem daruri să-l ajungă

cometele cu trene de-aur
îl înconjoară într-o horă
iar el zâmbind moldovenește
ne scaldă-n nimb de aură

Noapte în deltă

florile de crin
pline de polenul stelelor
iluminează chipul nopții

fluviul cu solzi de argint
alunecă fremătător
vrăjit de chemarea sirenelor mării

convoitul noptaticelor sălcii
poartă pe umeri
peștele de aur al lunii

nuferii numără stelele căzătoare
ascultând concertul broaștelor
ce stăpânesc imperiul Deltei

Preludiu

un vapor a înțepenit pe Dunăre
și păsări speriate buimace
nu-și mai găsesc hrana
așa cum a fost întodeauna

unele prinse cu ghearele
în menghina înghețului
zac presărate pe lespedea sloiurilor
ca într-un cimitir acvatic

fluviul e o albă reptilă
ce trosnește din încheieturi
și lugubru spectacol pare-a fi
un preludiu al Apocalipsei

Cea mai frumoasă

eu n-am creat
iubito
aurora boreală
dar dacă aș fi făcut-o
aș fi pus pe fruntea ei
chipul tău luminos
și atunci s-ar fi întrupat
cea mai frumoasă
creație
a universului

Inima diamantului

e un cărbune cu rang regal
proslăvit de memoria timpului
ce arde-n măruntaiele pământului
ca o fărâmă de luceafăr

menit să ilumineze telurul
micuțul prinț al tenebrelor
a nimbat epocile de glorie
ale străvechilor imperii

apogeu al frumuseților Terrei
inima lui va străluci în diadema ei
până la capătul timpului
și chiar dincolo de el

Gerar

noaptea nu-i învinsă de lumină
luna s-a sfârâmat de un ghețar
gerul e-o perpetuă lavină
vântul s-a dezlănțuit barbar

frigul a supus întreaga fire
totu-i frânt sub sceptrul lui Gerar
viscolul vuiește în neștire
țara-i un dement tărâm polar

(din vol. „*Inima timpului*” în curs de apariție la
ed. Karograf)

ÎNVINGĂTORII

culese de **Tănase Carașca**

Van Gogh a vândut un singur tablou pe perioada vieții lui. Și acesta fratelui lui pe un preț infim. Asta nu l-a oprit, însă, să picteze peste 800 de tablouri.

În 1954, Jimmy Denny, managerul lui Grand Ole Opry, l-a concediat pe **Elvis Presley** după un singur concert. I-a spus: "Nu vei ajunge nicăieri, fiule. Mai bine te-ai întoarce la condus camioane".

Beethoven a fost considerat de către profesorii săi „fără nici o șansă ca și compozitor”. Nu i-a ascultat însă, și a compus 5 dintre cele mai bune simfonii ale sale fiind complet surd.

Albert Einstein nu a vorbit până la 4 ani și nu a citit până la 7. Una din profesoare l-a descris ca fiind „încet la minte, nesociabil și pierdut pentru totdeauna în vise prostești”. A fost exmatriculat de la școală și a pierdut admiterea la Politehnica de la Zurich. Totuși, a învățat să vorbească, să citească și chiar să facă puțină mate - nu?

Michael Jordan și Bob Cousy au fost dați afară din echipa de baschet a liceului. Jordan spunea: „Am eșuat de nenumărate ori în viață. De aceea am reușit.”

Un expert spunea despre **Vince Lombardi** că: "Posedă cunoștințe minime despre fotbal și o totală lipsă de motivație."

În 1944, Emmeline Snively, directoarea unei agenții de modeling, i-a spus modelului aspirant Norma Jean Baker: „Mai bine ai învăța să fii secretară sau ți-ai găsi un soț”. Sunt sigură că știți că Norma Jean a devenit **Marilyn Monroe**. Acum cine are habar cine e Emmeline Snively?

Winston Churchill a rămas repetent când era în clasa a 6-a. De fiecare dată când a candidat a fost înfrânt, până când a împlinit 62 de ani și a devenit Prim ministru. El a scris mai târziu: „Never give in, never give in, never, never, never, never - in nothing, great or small, large or petty - never give in except to convictions of honor and good sense. Never, Never, Never, Never give up.”

Sigmund Freud a fost huiduit pe scenă când și-a prezentat pentru prima oară ideile comunității științifice din Europa. S-a întors la biroul lui și a continuat să scrie.

Charles Darwin a renunțat la cariera în medicină și i-a fost spus, de către tatăl său: "Nu-ți pasă de nimic înafară de prins câini și șobolani." În biografia lui, Darwin a scris: "Am fost considerat de tatăl meu și de toți profesorii ca un băiat foarte obișnuit, de fapt chiar mai jos decât standardul mediu de inteligență." Cu siguranță, a evoluat.

Profesorii lui **Thomas Edison** spuneau despre el că „e prea prost ca să învețe ceva”. A fost concediat de la primele două joburi ale sale, fiind considerat neproductiv. Ca inventator, a făcut 1000 de invenții lipsite de succes, înainte de a reuși să inventeze becul.

Întrebat de un reporter cum s-a simțit să eșueze de 1000 de ori, Edison a spus: „Nu am eșuat de 1000 de ori. Becul a fost o invenție cu 1000 de pași.”

Walt Disney a fost concediat de editorul unui ziar pe motiv că nu are imaginație și idei bune. A dat faliment de mai multe ori până să construiască Disney Land-ul. Dealtfel, Propunerea parcului a fost refuzată pe motiv că nu ar atrage pe nimeni.

La 21 de ani, actriței franceze **Jeanne Moureau** i s-a spus de către un director de casting că are capul prea curbat, că nu e destul de frumoasă și că nu e îndeajuns de fotogenică pentru a face un film. A respirat adânc și și-a zis: „În regulă. Atunci cred că trebuie să fac totul în felul meu”. După ce a făcut 100 de filme, în 1997 a primit premiul Academiei Europene de Film pentru Realizările de-a lungul Activității.

Charlie Chaplin a fost inițial refuzat de către studiourile din Hollywood, pantonima sa fiind considerată un nonsens.

Profesoara lui **Enrico Caruso** i-a spus acestuia că n-are voce și că nu poate să cânte deloc. Părinții vroiau ca el să devină inginer.

Când **Pablo Casals** a împlinit 95 de ani, un reporter l-a întrebat „Domnule Casals, aveți 95 de ani și sunteți unul dintre cei mai mari violoceniști din toate timpurile. De ce încă mai exersați 6 ore pe zi?” Domnul Casals i-a răspuns: „Pentru că încă cred că fac progrese.”

Așadar, nu te da niciodată bătut!

Carmen HUZUM

Pofelt

mlaștini pe nord
înghit răsărit
nisipului tot
poet răstignit

zăpezilor plâns
cristalului pol
călăi în delir
pe gând monopol

în vers deșirat
anapoda rimă
pe scoarță sculptată
a timpului stimă

ocean între palme
zbatere-n plin
albastru pe umeri
împarte venin

amar trece pasul
al timpului loz
rămâne oglinda
vrăjitelui oz

în pocal de argint
dintr-o viață nimic
în aerul slut
aripi se ridic'

Ler

să mă strecor în lemn de brad
și să mă cresc în cetini nopții
când ciutele în genunchi cad
și râd făcând cu ochiul morții

să-mi răcoresc tălpile-n stele
al îngerilor zbor să-l fur
să mă-mpletesc în dans de iele
și-apoi să ard în fruct de mur

în zori când s-o deschide cerul
trăgând în lături grele porți
să mă aștern din nou pe lerul
pierdut al vechii mele sorti

În cuvânt

Împarte-mă zorilor
Mereu început
Înalță-mă norilor
Același tribut

Mă cumpără seara
Pe timpuri trecute
Aceași spirală
De frunze-așternute

Mi-e treaptă spre tine
Când zborul mi-e frânt
Și nu-mi aparține...
Eu mor în cuvânt

Septembrie

în fiecare septembrie
arborii încărunțesc a rugină
osteniți
cer timpului răgaz să respire
doar șfichiuirea vântului
cântec de leagăn

brațe întinse spre cer
dăruiesc veșmânt pământului
îmbalsămând cuvânt
până săgeți
vor sfâșia trup adormit
sângerând verde crud

Tudor PETCU

Frânturi de gânduri

Scânteia inspirației ancestrale este cea care dă vigoare minții, o scoate de sub tirania exorcizărilor ideatice și o pune în fața nevoii de pace edenică.

De n-ar fi fost Muza, am fi adus elogiul nesafârșite doar intelectului prizonier al limitelor, căci EA duce la poetic, la o aventură lirică fără de care actul creației ar fi doar o reverie vulnerabilă.

Deseori, un filosof preferă doar formalizarea ideilor care caută să recompună adevărul, refuzând aventura minunată a deschiderii, considerată un simplu vector al primejdiei intelectuale.

Din toate cele scrise în istoria umanității, probabil referințele evanghelice vor fi întotdeauna cel mai puțin seducătoare în economia asumării unui mod de viață, dar cu siguranță crucea perpetuă a preocupărilor și neînțelegerilor noastre.

Una din marile virtuți ale poporului român este faptul de a nu fi obosit vreodată să obosească, astfel încât nenorocul a ajuns o stare de mândrie.

Încercarea de a descifra sensul realității *dăunează grav sănătății* sufletești atâta vreme cât dăm uitării starea de grație.

Dacă acum mai bine de 2000 de ani am avut de-a face cu răstignirea lui Iisus Hristos pe Cruce, acum suntem martori răstignirii privirii umane prin spectacolul funest al strivirii purității la care luăm parte.

A fi e o provocare. Nu a ști și nici a avea ori a face, ci a fi. Asta e adevărata taină și adevăratul scandal al lumii.

Cel ce vrea să punteze într-o veșnicie dincolo de văzut va căuta să meargă până în dezțărâmintele tuturor celor catafactice.

Lumea este ceea ce ar fi fost de nu s-ar fi lăsat robită de ispita perversă a războiului și a nimicirii. Oamenii ar fi știut să atingă luna prin sentimentul abandonului în mărele ascunse ale păcii ca formă supremă de iubire, sau poate ar fi descoperit mult dorita insulă a Dumnezeului eliberator, indiferent de ipostazele sale.

Ce este Dumnezeu? Iată o întrebare care a măcinat omul de când lumea și pământul. Să fie El un concept, o abstracție pernicioasă sau un imaginar care ne transformă în minți plutitoare? Orice ar fi, pariul pascalian cu privire la Dumnezeu este singurul principiu călăuzitor al celui care dorește să descopere fascinația iubirii christice oarbe ce nu are nevoie de întrebări de vreme ce sufletul deține deja cheia sensului unei vieți trăite.

Cât de ideal ar fi să trăim într-o Europă unită, dar nu într-una a dezmembrării anatomiei corpului identitar și al dezumanizării perpetue, ci într-o Europă a poeziei și a valurilor spumoase ale bucuriilor artei eliberatoare. De ne-am întoarce fiecare la originile profunde ale culturii planetare, cred că abia atunci am descoperi sensul păcii. De-am ști să trăim viața ca pe o poezie, poate ne-am întâlni cu acel Gardian Eliberator ce ne-ar ajuta să evadăm din această închisoare a fricii ai cărei prizonieri parcă uneori ne place să fim.

Dacă trăim într-o lume a *nu-știu-ce-ului* și a *mai-nimicului*, ori într-una dominată de un arid dictator *Sau Sau*, poate ar trebui să ne aruncăm direct în brațele ironiei și să renunțăm la pretenția că omul deține rațiunea supremă în Univers, sau cel puțin în această minusculă particulă a lui Dumnezeu.

Pentru cei ce știu să plutească pe valurile vieții, iubirea nu este doar o magie, ci și o simfonie ce aduce odă bucuriei de a fi oameni și de a ne fi născut. Fiecare conștiință este un unicat în Universul infinit ce nu a mai existat și nici nu va mai exista în toată istoria Creației pentru că fiecare dintre noi deține proprietatea ca ceva să fie de fiecare dată al lui.

Ce este Paradisul? În niciun caz un loc interzis, ci un leagăn al intuițiilor divine, căci Acela care vrea să-L cunoască pe Dumnezeu, nu-L vede, ci-L intuiește.

Dintre toate sentimentele umane, singurul care ne pune în mișcare este de fapt sentimentul turistic al existenței, întrucât pasageri suntem în fiecare moment al vieții noastre o dată ce curiozitatea sau pretenția de cunoaștere ne acaparează Ființa.

Tudose TATU

„Cheia Dunării” împărătești

-II-

O vizită veche, prilej de analiză edilitară

Vizita amintită de guvernatorul Novorossiei și Basarabiei este descrisă de unul din personajele despre care se va face vorbire în continuarea scrisorii, anume Taitbout de Marigny, autorul celei mai importante lucrări privind navigația pe Marea Neagră din prima jumătate a veacului 19, lucrare intitulată *“Portulan de la Mer Noire et de la Mer d’Azov ou description des cotes de ceux deux mers a l’usage des navigateurs par E. Taitbout de Marigny, Odessa, Imprimerie de la ville 1830”* îmbunătățită și reeditată sub titlul de *„Pilote de la Mer Noire et de la Mer d’Azov, Constantinople 1850”*. Acesta face următoarea subliniere, ceea ce-i conferă paternitatea ideatică asupra celor mai importante edificii marinărești de la Gurile Dunării din istorie: *„...Am profitat în anul 1834 de un memoriu pe care Domnul conte Voronțov, guvernator general al Novorossie, mi l-a solicitat cu privire la îmbunătățirea farurilor de la Strâmtoarea Bosfor, pentru a-i vorbi despre necesitatea de a avea un far la Sulina și un altul pe Insula Șerpilor...”* [2]

Relatarea vizitei menționată în debutul capitolului, constituie de fapt călătoria cu piroscaful a Domnului Consul al Regatului Țărilor de Jos la Odessa, Taitbout de Marigny, la Gura Sulinei și în Delta Dunării.

Ea este intitulată în original *„Voyage d’Odessa au Danube jusqu’a Ismail fait en 1835, et description de la branche de Soulina”* apărută într-o publicație franceză [3] și începe astfel: *„Domnul Conte Voronțov guvernator general al guberniei Novorossia și a Basarabiei m-a invitat să-l însoțesc în prima călătorie pe care a efectuat-o pe Dunăre și în data de 4 Mai 1835 m-am imbarcat cu el pe piroscaful „Pierre le Grand,,. Noaptea am întâlnit o briză destul de tare dinspre Sud Vest și deși mergeam împotriva vântului, vasul făcea 10 noduri. În data de 5 Mai la orele 5 dimineața un matelot de pe catargul de mizenă a descoperit Insula Fidonisi la Sud Est și la ora 6 ne aflam la gura de vărsare a brațului Kilia care este cel mai nordic braț al Dunării și care poate fi recunoscut prin câteva balize.”*

Iată descrierea celebrei insule, motiv de veche răcă turco-ruso-europeană la 1856, devenită românească după 1878, „cedată” ilegal, moștenită tot ilegal, motiv de proces interstatal pentru delimitarea platoului continental peste ani și ani, descriere de la 1830 cuprinsă în *„Capitolul IV – Coastele Crimeii și Dunării”* al celeilalte amintite lucrări.

„Fidonisi

Mica Insula Șerpilor căruia Rușii i-au păstrat numele grec de Fidonisi și pe care Turcii o numesc Ilane Adasi se află situată la 23 de mile Est ¼ Nord Est de Gura Dunării numită Sulina.

Forma ei este aproape pătrată, are în jur de 325 toises în porțiunea cea mai întinsă a ei și 20 toises înălțime deasupra nivelului mării.” [4]

Traducând, străvechea unitate de măsură franceză pentru lungime avea între anii 10.12.1797 - 1.01.1840 = 2 metri. Așadar, Insula Șerpilor în lățime avea 650 metri, iar înălțimea ei de la nivelul talazurilor

era de 40 metri.

„Malurile sale abrupte și stâncoase nu oferă decât 3 locuri accesibile; se poate ancora pe fiecare din aceste maluri; adâncimea variază de la 11 până la 3 brasse fund de mâl și cochilii la 2/5 mile de coastă.” [5]

Dacă am fi căutat adăpost la baza falezei sale de piatră în timpul furtunilor de pe roza vânturilor puteam sta liniștiți, și asta se întâmpla de obicei vreme de 3 zile. Măsura de adâncime marină a acelor timpuri era 1 brasse = 1,624 metri.

Oriunde ne aflam la 744 metri distanță de zidul ei, ne roteam liniștiți fie cu ancora la o adâncime de 17,864 metri, ori doar la 4,872 metri.

„Această insulă pare navigatorilor ca descriind un arc la orizont; câteva mici tufişuri o împodobesc și pe vârful ei se află o fântână mare, la mică distanță de care se observă fundațiile unor ziduri de construcție antică. Fidonisi purta cândva numele de Levki (Leucee) și cel de Makarone (Fericțiilor); ea era consacrată lui Achille și pe ea era ridicat un templu și o statuie cu inscripții; navigatorii veneau și îi aducea ofrande. Latit. 45 15’ Longit. 28 50’ [6]

Acum că am aflat poziția ei precisă în cazul că ne vom rătăci cândva pe Mare Nigrum, revenim la călătoria cu piroscaful pufăitor a aceluiași personaj, fiindcă deocamdată acesta ne este subiectul.

„Mai la Sud pe Insula Leti al cărei uscat nu se ridică decât cu câteva picioare deasupra nivelului mării, se înalță o mare pădure. N-am întârziat să observăm mai departe gura de vărsare de la Sulina unde am sosit. Între cele două maluri ale sale ne aștepta șalupa vasului-canonieră de pază de acolo, împreună cu căpitanul acesteia care ne-a pilotat; acesta ne-a spus că șenalul nu avea o adâncime decât de 9 picioare și jumătate - rusești; de obicei adâncimea este de 11 ½ până la 12 picioare. Catargele câtorva vase pe care fluturau pavilioanele rus, grec și anglo-ionian se remarcau pe fluviu, lângă niște barăci construite pe Insula Sfântul Gheorghie, care formează malul drept al brațului Sulina.

Se observă de asemenea pavilionul austriac pe un „călăraș,, ambarcațiune care îl adusese pe Dl. Atanasovici, consulul Austriei la Galați, pentru a avea o întrevedere cu Dl. Conte Voronțov. Canoniera a tras câteva lovituri de tun și echipajul ei a prezentat onorul atunci când vasul „Pierre le Grand,, a lăsat ancora. Un fel de chioșc se afla construit la capătul punții debarcaderului unde Dl. Conte Voronțov a pus piciorul pe uscat împreună cu persoanele care îl însoțeau, având o întrevedere cu Dl. Atanasovici și Dl. Lamberti - Pasquale Lamberti nn. - negustor genovez stabilit la Galați.” [7]

Cele două persoane despre care se face vorbire erau Dimitrie Atanașovici, vicenconsul austriac numit în 14.12.1833 și înaintat în grad la data de 18.05.1838, deci ulterior întâlnirii cu Mihail Semiovici Voronțov și Taibout de Marigny din 5 mai, funcționând până în 7 aprilie 1839.

Al doilea personaj, Pasquale Lamberti, avea să dețină în intervalul 6 mai 1841- 7 decembrie 1853 rangul de viceconsul al Regatului celor două Sicilii la Galați. [8]

(continuare în pag. 36)

Coriolan PĂUNESCU

ADEVĂRATA NAȘTERE A PRESEI ÎN ROMÂNIA

II

Trei luni, mai târziu (respectiv la 22 martie 1838) Gheorghe Barițiu, Andrei Mureșan și Iacob Mureșan vor scoate, la Brașov, primul număr al „*Gazetei de Transilvania*”, care va fi ziarul cu cea mai lungă existență (1834-1846); de asemenea, tot la Brașov, va apare și suplimentul literar al „*Gazetei de Transilvania*”, respectiv „*Foaie pentru minte, inimă și literatură*” (2 iulie 1838), care va dura până la 24 februarie 1865, fiind întreruptă doar în perioada 17 martie - 2 decembrie 1848, când în locul celor două publicații, suspendate apare *Espatriatul*¹, condus de Cezar Boliac.

„Foaie pentru minte, inimă și literatură”, a avut, pentru dezvoltarea culturii române, un rol deosebit. În spiritul **iluminismului**, în cuprinsul ei au fost dezbătute teme referitoare la emanciparea politică și culturală a românilor, afirmarea individualității prin limbă și cultură, organizarea învățământului și a teatrului în limba noastră, necesitatea scrierii unei literaturi originale, stimularea traducerilor din literatura universală, culegerea și valorificarea folclorului românesc. În „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, Gh. Barițiu publica primele poezii populare, recomandând culegătorilor să le păstreze neschimbate, „așa cum se află în gura poporului, în munți, în văi, în șesuri și oriunde”. Revista lui Barițiu este importantă și prin faptul că, în paginile ei, se întâlnesc, deopotrivă, cărturari munteni și moldoveni, alături de cei transilvăneni, legăturile dintre ei fiind, în acest fel, din ce în ce mai strânse. Astfel în „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, vor publica, între alții, Ion Heliade Rădulescu din București, Ioan Maiorescu din Craiova, Costache Negruzzi din Iași. Despre acest fapt, în *Gazeta de Transilvania*, Gheorghe Barițiu scria: «„Toți câți stau să poarte pane (condeiul, n.n) simțeau plăcerea de a sta cu mica redacțiune a „Foi pentru minte, inimă și literatură” în comunicațiune și scopul tuturor era ca pe lângă încumbarea literaturii, se ne dăm educațiune politică, a cărei lipsă e simțeam foarte tare (...)»² În această revistă, Cezar Boliac a semnat mai multe articole, sub titlul „Poezia”, firește, în stilul romantic al epocii, inaugurat de Victor Hugo, în Apus. De altfel, literatură română se va dezvolta tocmai în etapa de confruntare dintre noul curent, romantism, și cel clasic (clasicismul). Nu întâmplător G. Călinescu³ îi considera, pe scriitorii din vremea „Foi pentru minte, inimă și literatură” (poeții Văcărești, I. Budai Deleanu, Dinicu Golescu, C. Conachi, Gh. Asachi) drept „clasici întârziati, iar pe V.Cârlova, I.H. Rădulescu, Gr. Alexandrescu, C.A. Rosetti, „scriitori romantici”, în

vreme ce M. Kogălniceanu, Alecu Russo erau „mesianici pozitivi” adică aparținând laturii pozitive a noului curent; respectiv, romantismul. În același timp, pe C. Facca îl numea „antibonjurist”, în timp ce Dimitrie Bolintineanu și C. Stamati erau „romantici macabri și exotici”.

Mai notăm că, potrivit lui Nicolae Iorga, cele dintâi poezii ocazionale, destinate „a măguli pe stăpânii zilei”⁴ s-au publicat în „*Albina Românească*”, având ca autor pe însuși **Gheorghe Asachi**.

Dar acesta, ca și contemporanul și corespondentul său în literatură din București, Ion Heliade Rădulescu, era o personalitate „răspicată” cum spune Iorga, „pentru ca orice guvern să creadă că s-ar putea servi de publicațiile lor în condiții de control absolut și de strictă mărginire”⁵.

Din acest motiv, pentru știrile administrative, economice și militare ei au editat, ca suplimente, publicații speciale, care, până la urmă, trebuiau să aibă un drum propriu. Astfel, înainte de alcătuirea „Regulamentului organic” și de instalarea noilor domni (Alexandru Ghica pentru Țara Românească; Mihail Sturdza pentru Moldova), apar publicațiile oficiale, care erau organe de presă în spatele cărora, nu se afla nici o personalitate culturală a timpului. Între publicațiile oficiale (organe oficioase, cum erau denumite), amintim „*Gazeta administrativă*”, „*Buletine*”, care a apărut în 8 decembrie 1832 și al cărei redactor, după cum precizează Nicolae Iorga, era, aparent, tot Eliad (Ion Heliade Rădulescu, n.n.) „dar cu angajamentul expres de a nu cuprinde înăuntrul decât numai actele ieșite din cancelare” (fiind vorba de o gazetă oficială, așa cum arată chiar stema tipărită pe frontispiciul publicației), ceea ce arată că, încă de pe atunci, se dorea ca presa să fie separată de puterea politică și administrativă a vremii. Această publicație, mai exact „*Gazeta administrativă Buletinul*”, la București a premers uneia și mai apăsată oficială, intitulată „*Monitorul Oficial al Țării Românești*”, care, însă va apare abia în anul 1859.

Nici la Iași nu s-a lăsat prea mult așteptată prezența unei gazete oficiale; aceasta va apare la 22 iunie 1833, sub denumirea de „*Foaie Oficială*”, tipărită în tipografia „*Albinei Românești*” a lui Gheorghe Asachi, având un tiraj foarte redus, de numai 200 de exemplare. Această gazetă, ca și cea din Țara Românească, era subintitulată *Buletin*, de unde și unele posibile confuzii. Prin urmare, deși abia ivită în peisajul muntean și moldav, prin grija celor doi mari promotori ai culturii neamului, Ion Heliade Rădulescu și Gheorghe Asachi, presa avea, de la început, tendința de despărțire a publicațiilor culturale de cele administrative, oficiale, apărând organele specializate. Și asta, într-un timp când tineretul era îndemnat de Heliade să traducă opere ale literaturii mondiale, urmărind să creeze o cultură „luptătoare”, pregătind astfel independența țărilor și unitatea întregii națiuni.

Importanța periodicelor rezidă nu doar în propășirea literaturii (și ideilor despre literatură), naționale și universale, ci și în popularizarea cunoștin-

(continuare în pag. 35)

țelor științifice, „a elementelor materialiste spontane și ale filosofiei raționaliste”⁶. Astfel, în „Curierul Românesc” sunt prezentate idei ale socialismului utopic, prin apariția articolelor semnate de T. Diamant (adept al fourierismului) cel care a organizat *Falanstierul* de la Scăieni.

Cu aceste prime periodice, în limba română, presa începe să se dezvolte, cunoscând prin suplimentele: „Curierul de ambe sexe”, „Albina Românească”, „Foaie pentru minte, inima și literatură”, „Gazeta Teatrului Național”, adevărate momente de avânt.

În această perioadă, însă, pot fi amintite: „Foaie sătească a prințipatului Moldovei” la Iași; „Curierul” la București (editat de Cezar Boliac); „Cantor de avis și comers”, (editat de Zaharia Carcalechi în 1837), care se ocupa de afaceri.

De asemenea, mai pot fi citate unele ziare din provincie; de exemplu: „Mozaikul” la Craiova (1838-1839) și „Mercur, Jurnal Comerțial al portului Brăila” (1839).

De remarcat este, fără îndoială, faptul că foaia lui Zaharia Carcalechi, pe care de la o vreme a condus-o fiul acestuia, Alexandru, a durat până la începutul anului 1857, fiind vândută conform frecvenței sale de apariție, totalizând patru ruble abonamentul anual.

Cu totul alte pretenții avea „Curiosul” lui Cezar Boliac, un vehement poet social, la începuturi, care, în versurile sale exprima durerile celor mulți („Boliac cântând iobagul și-a lui lanțuri de aramă (...)”, Eminescu în „*Epigonii*”); el scotea, în 1836, această publicație, „Curiosul” („de un îndrăzneț neologism”, cum spunea Iorga), care se dorea „gazetă de literatură, industrie, agricultură și noutăți”, editată de o nouă „societate literară”, cum preciza însuși redactorul ei. Între colaboratori se aflau: colonelul Constantin Gh. Filipescu, Gheorghe Grădișteanu, Costachi Bălcescu, Iancu Rosetti. Ce urma să fie „Curiosul” ne-o spune, ca și atunci, chiar Cezar Boliac: „un jurnal critic care să ne poată curăți oarecum limba de mărăcinile, care au ajuns a se privi ca talente, la autorii noștri”. Mai departe, în acest text (de fapt, o scrisoare, trimisă de Cezar Boliac la începutul anului 1836, lui Costache Negruzzi), se promitea: „o neiertătoare critică a unei societăți literare, care să fie chiar măsura limbei”, editarea altor autori, care să devină adevărate modele literare, precum și „cărților de învățătură trebuincioase în clasele noastre”. Desigur, la o asemenea lucrare, era invitat și Costache Negruzzi, pus astfel în temă cu lucrarea ce urma a fi întreprinsă (de noua societate literară), prin „Curiosul”. Și asta într-un moment când, spune Boliac, **Societatea Filarmonică**, care își propusese tipărirea operelor lui Iancu Văcărescu, pregătind o nouă bibliotecă, și săvârșind „atâtea fapte grandioase” (teatru în limba națiunii, traduceri din literatura universală etc.), își trăia „ispășirea”. În realitate, cum spune Nicolae Iorga, C. Boliac „îndată ce s-a simțit strivit de personalitatea învățătorului (Ion Heliade Rădulescu), începuse fățiș opoziția față de dânsul. Lipsită și de colaborarea lui Costache Negruzzi, și neavând în juru-i oameni pe care să-i poată folosi, „Curiosul” se va stinge, în numai două luni, fără a fi lăsat urmele la care se gândise întemeietorul ei.

Doi ani mai târziu, și tot la București (1839) avea să apară o nouă mișcare de acest fel. Acesta a editat „Pământeanul”, gazetă ieșită din același „cerc al tinerilor neastâmpărați și ambițioși, doritori de a-și deschide Calea”. Din păcate, publicația va apare doar pe durata a trei luni (3 iulie - 25 septembrie 1839). Și aici, ca promotori, apar Cezar Boliac, Iancu Rosetti și Winterholder, iar loviturile la adresa lui Heliade sunt directe, lipsite de orice sfială, „față de marea reputație literară și de importanța serviciilor pe care el le adusese literaturii românești”, cum arăta Nicolae Iorga, care avea să încerce el însuși gustul amar al nerecunoștinței („Au fost tăind un brad bătrân / Fiindcă făcea prea multă umbră./ Și-atuncea din pădurea sumbră / Se auzi un glas păgân: / „O voi ce-n soare cald trăiți / Și ați răpus strămoșul nostru, / Să nu vă strice rostul vostru, / De ce sunteți așa grăbiți ?”)⁷.

Un alt moment de presă, consumat tot în București, este cel pe care istoria îl menționează la 20 decembrie 1837; este vorba de proiectul de apariție, zilnică, a unui ziar (un cotidian, deci), pe care librarul Walbaum primea să-l editeze sub titlul „România”. Data menționată este cea în care a apărut doar numărul de probă al cotidianului; pentru că, în mod regulat, el va apare din anul următor, cu mențiunea: „gazetă politică, industrială, comercială și literară”. Nicolae Iorga, în legătură cu această nouă apariție, avea să spună că, la baza ei, se aflau profesorii care se încercaseră la „Muzeul Național” ca publiciști; de data aceasta, alături de Florian Aaron colabora și Gheorghe Hill, cu care lucrase „marele și frumosul dicționar francez-român, care trebuia să apară în 1840, la București”. În spatele ziarului, acesta bănuiește a fi și cel de-al treilea și principal autor al dicționarului amintit; adică, pe Petrachi Poenaru, directorul Colegiului „Sfântul Sava”, care studiasse în Apus, și avea să lase însemnări interesante asupra experimentelor industriale din Europa. Este vrednică de luare aminte înștiințarea privind apariția acestui ziar, în care se spunea: „(...)După înaintarea ce a făcut duhul românesc și după lățirea gustului citirii în patria noastră, gazeta a ajuns a fi o necesitate”, ceea ce înseamnă că de la apariția, în 1829 a primelor periodice, și până la cotidianul „România”, se va putea vorbi deja de un progres, de o certă „înaintare a duhului românesc” iar în finalul înștiințării, se arăta: „Folosul unei asemenea gazete este atât de învederat încât nu mai face trebuință de a-l descrie, și este atât de întins, încât este de prisos a-l mai recomanda”⁸.

În continuare, erau enumerate problemele de care urma să se ocupe ziarul: *evenimente politice interne și externe, probleme privind industria și comerțul, probleme de literatură și diverse, reclamă comercială* etc, încât acest prim cotidian românesc, așa cum va sublinia Nicolae Iorga, „face onoare epocii în care a apărut”, nu doar prin problematica abordată (și destul de complexă), ci, în primul rând, prin aceea că ziarul „România” a apărut într-o limbă de o absolută puritate, arătând

(continuare în pag. 36)

un foarte mare progres față de ceea ce se scria numai cu câțiva ani în urmă (...). Din păcate, minunea nu avea să dureze; astfel că, la 31 decembrie 1838, o înștiințare dureroasă anunța încetarea tânărului cotidian; aceasta (publicația „România”, n.n.), spunea înștiințarea, „se poate uita măreață în urmă (...), mărturisind că și-a îndeplinit făgăduiala, pe cât i-a stat prin putință, destul de cinstit”. Despre această apariție, Nicolae Iorga, în a sa „Istorie a presei românești” avea să scrie următoarele: „Multă vreme poporul nostru nu era să aibă nicăieri o foaie în aceste condiții de apariție și cu un material la alegerea căruia să fi cheltuit adâta pătrundere critică și atâta îngrijire morală”. În acest șir de apariții, amintim și publicația „Mosaicul”, care a apărut (1938) cu două luni înainte de sfârșitul publicației „România”. În fruntea publicației craiovene se afla, acum, Constantin Leca. Inițial, foaia trebuia să se numească „Desfătătorul”, dar profesorii Craiovei, ca editori, vor opta în final pentru primul titlu (*Mosaicul*) fiind mai sugestiv pentru multitudinea problemelor pe care avea să le abordeze. Din păcate, revista craioveană nu va aduce nimic însemnat, pe firmamentul presei din acele timpuri, încât, nu este de mirare că, la sfârșitul lunii septembrie (1939), va înceta să mai existe. Totuși, notăm că, potrivit unor cercetători⁹, **Mosaicul** este importantă pentru că a fost prima revistă culturală și literară din Oltenia (Craiova), și a apărut cu scopul nobil de „luminare a poporului”. Între altele, revista a publicat istorioare cu caracter moralizator, povestiri literare, lucrări istorice, didactice, religioase, geografice, științifice, precum și producții literare (fabule, poezii, în special în traducere).

Tot în Țara Românească, de această dată în Muntenia (la Buzău), avea să apară, la 7 ianuarie 1838, și prima gazetă cu caracter religios și de morală; este vorba despre „Vestitorul bisericesc”, editată de ierodiaconul Dionisei Romano (venit din Transilvania) și profesorul ardelean Gavril Munteanu. Publicația va înceta să apară la sfârșitul anului 1840, având, după aprecierea specialiștilor în istoria presei, o înrăuire certă asupra clerului și a enoriașilor din Eparhia Buzăului.

¹ Hangiu, I. „Dicționar al presei românești”, București, 1987.

² Barițiu, Gh., în „Gazeta de Transilvania”, anul XVII, nr 23, ianuarie.

³ Călinescu, G. „Istoria literaturii române de la origini și până în prezent”, București, 1941.

⁴ Iorga, Nicolae, „Istoria presei românești”, București, Muzeul literaturii române, 1999 (pag.54)

⁵ ibidem.

⁶ Antip, Constantin, „Contribuții la istoria presei române”, Uniunea ziaristilor din R.P.R., București, 1964.

⁷ Fragment din poezia „Brad bătrân” de Nicolae Iorga, în „Ultimile”, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1978.

⁸ Antip Constantin, „Contribuții la istoria presei române”, Uniunea ziaristilor din RPR, București 1964; comentariul și textul integral, în revista „Presa noastră”, nr. I, 1957, pag. 22.

⁹ Hangiu, I., „Dicționar al presei literare românești”, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987.

Împreună cu aceștia, grupul se va plimba puțin în zonă: „Am parcurs apoi malul până la amplasamentul pe care-l ocupa un turn de lemn construit de Turci în anul 1802 pentru a servi drept far și care s-a ruinat de 2 ani. Deși nu mai lumina de foarte mult timp, acesta încă servea drept punct de reper - point de mire - foarte prețios pe această coastă joasă și primejdioasă. Ni s-a părut a fi mult mai convenabil a se ridica acolo un far nou. În același loc am remarcat resturile unui dig turcesc; ar fi de dorit să-l vedem reconstruit și prelungit spre larg cu scopul de a îngusta trecerea apelor fluviului și de a mări prin aceasta adâncimea la trecere, adâncime care scade considerabil. Această trecere se află pe direcția Nord-Est între un banc care se proiectează puțin spre largul Insulei Letea și un banc lung al Insulei Sfântul Gheorghe, la traversul cărora curentul uneori își sapă o altă trecere. Această parte a insulei Sfântul Gheorghe pare a fi foarte fertilă și la adăpost de inundațiile fluviului. Pretutindeni crește o vegetație viguroasă. Copacii au fost probabil tăiați și nu se văd decât la o distanță de aproximativ 1 leghe în interior”⁹

Din cele menționate mai sus se poate afla un lucru binecunoscut, anume că în anul 1802 turcii au reconstruit un far din lemn, construcție care a rezistat până sub ruși în anul 1833.

Acesta avea probabil să funcționeze până la 1828, când, la izbucnirea războiului ruso-turc, instalația sa de iluminat fie a fost luată de osmanlâi la evacuarea localității, fie a fost distrusă de adversarii lor pravoslavnici la preluarea acesteia.

Cert este că ulterior farul a fost lăsat în paragină, având în vedere statutul zonei neutre dintre canalul Sulina și Sfântul Gheorghe conform prevederilor păcii de la Adrianopol, fără a mai lumina și constituind doar un „point de mire”, adică un punct de reper pe timp de zi al intrării pe Dunăre la Sulina.

Afirmația diplomatului olandez în privința reconstrucției edificiului de orientare marină, ne indică faptul deloc neglijabil și chiar extrem de important, că locația farului turcesc de la 1802 se afla exact pe locul celui ce avea să fie ridicat de ruși și pus în funcțiune la 25 octombrie 1841.

Este vorba de actualul far vechi, simbolul orașului.

2. Taitbout de Marigny - *Pilote de la Mer Noire et de la Mer d'Azov, Constantinople 1850, pag.39*

3. *Bulletin de la Societe de Geographie, II me serie V, 1836, pag.353-372*

4. Taitbout de Marigny - *Pilote de la Mer Noire et de la Mer d'Azov, Constantinople 1850, Pag.*

5. Taitbout de Marigny - *Pilote de la Mer Noire et de la Mer d'Azov, Constantinople 1850, Pag.*

6. Taitbout de Marigny - *Pilote de la Mer Noire et de la Mer d'Azov, Constantinople 1850, Pag.*

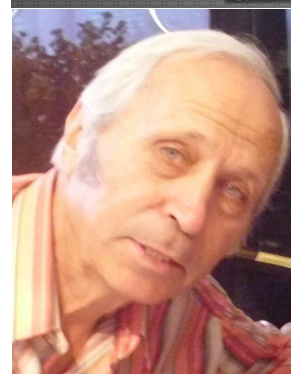
7. *Bulletin de la Societe de Geographie, II me serie V, 1836, pag.353-372*

8. Moise Pacu – *Cartea Judetului Covurlui, Bucuresci 1891 pag. 391,394.*

pe umărul hainei, probabil ca să audă când vine ploaia, căruia i-am spus, ca un om bine crescut ce sunt, „Bună ziua!”. „Tâmpitul, mi-a răspuns, crezi că șeful statului nu are altceva de făcut decât să asculte pe toți analfabeții și fătălăii care cred că au soluția tuturor problemelor?”. I-am răspuns că nu sunt analfabet, că sunt chiar licențiat al unei facultăți, iar referitor la termenul „fătălău”, l-am rugat, nefiind un termen uzual în vocabularul meu, să mi-l definească pentru a-l putea înțelege. „Cu ce te ocupi, jigodie?”, m-a întrebat el enervat, dovedind o incoerență clară în gândire, căci întrebarea lui nu avea nici o legătură nici cu ce mă întrebases prima dată, nici cu termenul de „fătălău” pe care eu îl rugasem să mi-l explice. „Sunt scriitor și ziarist, i-am răspuns.”. „Bine, atunci ia o coală de hârtie și scrie aici despre cine este „Regina” și cine face parte din „Stup”, da’ la obiect, să nu-mi bați câmpii ca-n articolele ălea în care în loc să zici clar care-i producția de grâu și porumb la hectar, te apuci să ridici în slăvi țărani pentru sudoarea care o varsă, că cu mine nu-ți merge, te bag în mă-ta imediat!”. Am luat foaia de hârtie și pixul și am scris, fără să bat câmpii, că matca sau regina este conducătoarea stupului, iar din stup fac parte albinele și trântorii. A citit, a luat hârtia, a mototolit-o, a aruncat-o, apoi s-a ridicat, a luat-o înapoi, a îndreptat-o, mormăind că hârtia aceea poate fi o probă, apoi s-a răstit la mine: „Bă, tu ești tâmpit?”. I-am zis că atunci când venisem mi-a spus că sunt tâmpit, dar dacă acum se întreabă, e un lucru bun, e un semn că se îndoiește de justetea afirmației pe care o făcuse inițial, și, dacă mai purtăm două trei discuții, poate se lămurește care este adevărul. S-a enervat, am văzut că pe frunte îi apărea o venă foarte grosă care-i juca precum un șarpe, mi s-a făcut milă de el și i-am întins flaconul de „Diazepam”, care pe mine mă ajută foarte mult, dar mi-a dat peste mână și a ieșit din cameră, spunând: „Asta e de competența lui Baniciu!”. Baniciu era unul care se credea doctor. Cel puțin se îmbrăca tot ca ei, avea stetoscop, știa să ia tensiunea, dar era evident că nu poate fi doctor, căci îmi puneam niște întrebări extrem de copilărești, la care un doctor ar fi trebuit să știe răspunsul: „Cine este președintele țării?”, „Cum îl cheamă pe căpitanul echipei naționale de fotbal?”, „Care este cea mai mare stea a galaxiei noastre?”, „Câți iezi avea capra cu trei iezi?”, „Cine a mâncat-o pe Scufița Roșie?”, și multe altele de acest fel, apoi mă puse să rezolv niște probleme de matematică de clasa a treia, să răspund la niște ghicitori, printre care și celebra ghicitoare care se termină cu „Mănăstire-ntr-un picior, ghici, ciupercă ce-i?”, apoi îmi dădu să citesc „Punguța cu trei bani”, continuarea celebrei povestiri „Punguța cu doi bani”, și îmi ceru să i-o povestesc. Mi se face foarte ușor milă de oameni, o dată mi-am dat toți banii pe care-i aveam în casă unei cerșetoare, și am mâncat o săptămână numai covrigi, pe datorie, căci o cunoșteam pe covrigăreasă și avea încredere că o să-i dau banii la salariu, așa că mi s-a făcut milă și de omul acesta care voia cu atâta îndârjire să fie doctor și i-am răspuns cât am putut de detaliat la toate întrebările. Omul a luat însă joaca sa de-a doctorul în serios: „Sunteți bolnav, foarte bolnav, aveți nevoie de multă odihnă! Locul unde o să vă trimit o să vă ajute...”.

(extras din volum)

Mihai HORGA

DISTIHURI... CHIMICE

Cum oare să nu mă-mbăt
Dacă beau vin, nu oțet? - CH_3COOH

Când n-am bani sunt econom
Vinul îl beau cu sifon - H_2CO_3

Bună-i berea, frățioare
Pe buza halbei pun sare - NaCl

Dar, de nu-s la vreo agapă,
Apelez la sfânta apă - H_2O

Mai bine-i să las domol
Consumul de alcool - $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$

Nu-s bogat, nu-s mare mahăr
Sunt doar un băiat de zahăr - $\text{C}_{12}\text{H}_{24}\text{O}_{12}$

Fugi răceală, fugi viroză,
Iau tablete de glucoză - $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$

N-am carnet și nici mașină
Niet, benzină - C_6H_6 , motorină - C_4H_{10}

Sunt ciclist, mare sportman
În plămâni bag oxigen - O_2

Stau la bloc, nu-s barosan
Mă-ncălzesc cu gaz metan - CH_4

N-am peluză cu gazon
Plec la munte, la ozon - O_3

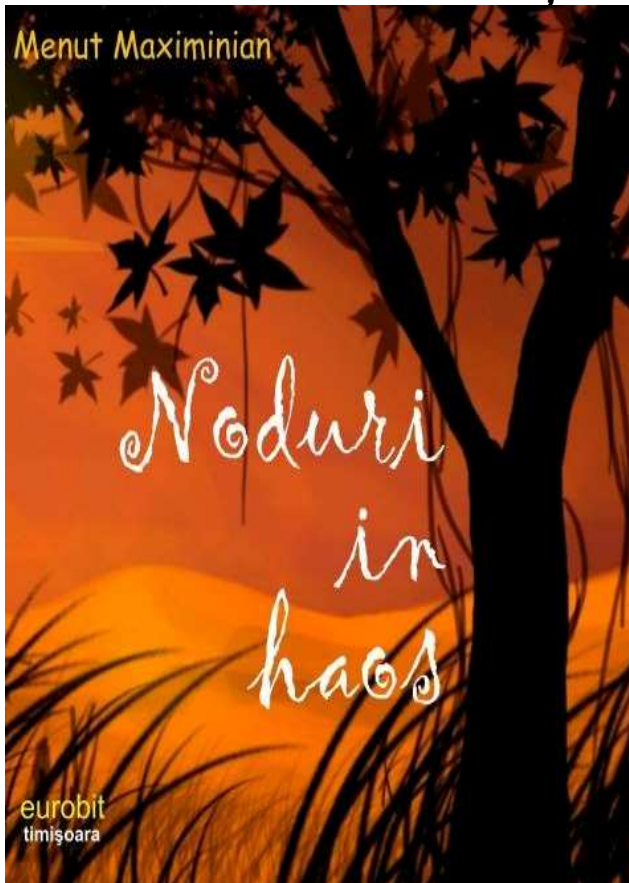
Și-mi iau soața, cu breton
Păru-i negru, din carbon - C

De vreau, o fac blondă-ndată
Cu apă oxigenată - H_2O_2

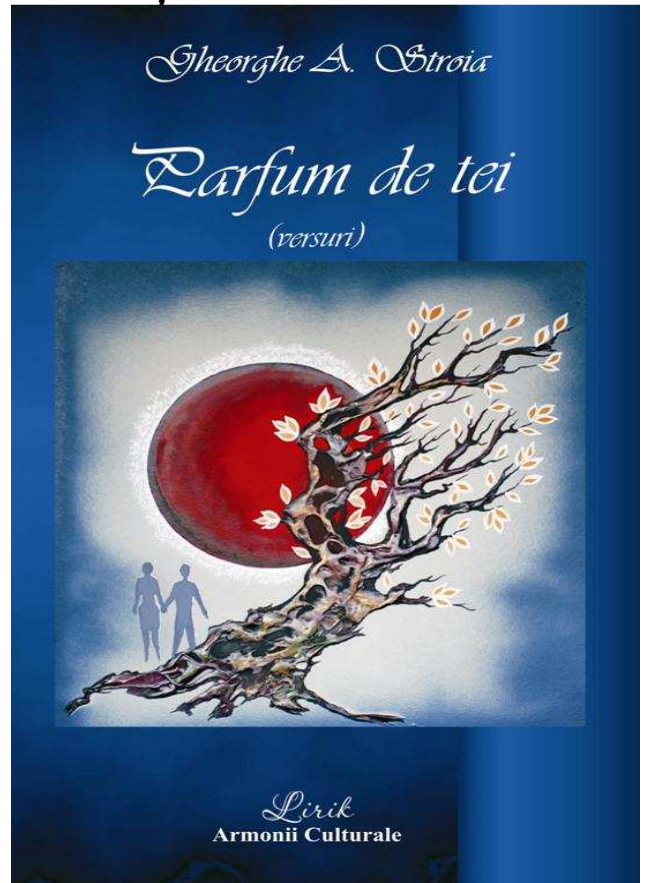
P.S.
Viața noastră - e chimie
Vezi, de asta-mi place mie
Dar vă rog să fiu iertat
Vreo formulă de-am ratat!

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

Menuț Maximinian – Noduri în haos
Editura Eurobit, Timișoara, 2012

Gheorghe A. Stroia – Parfum de tei (versuri)
Editura Armonii Culturale, Adjud, 2013

Tudor Petcu – Câteva baliverne metafizice
Editura Singur, Târgoviște, 2012

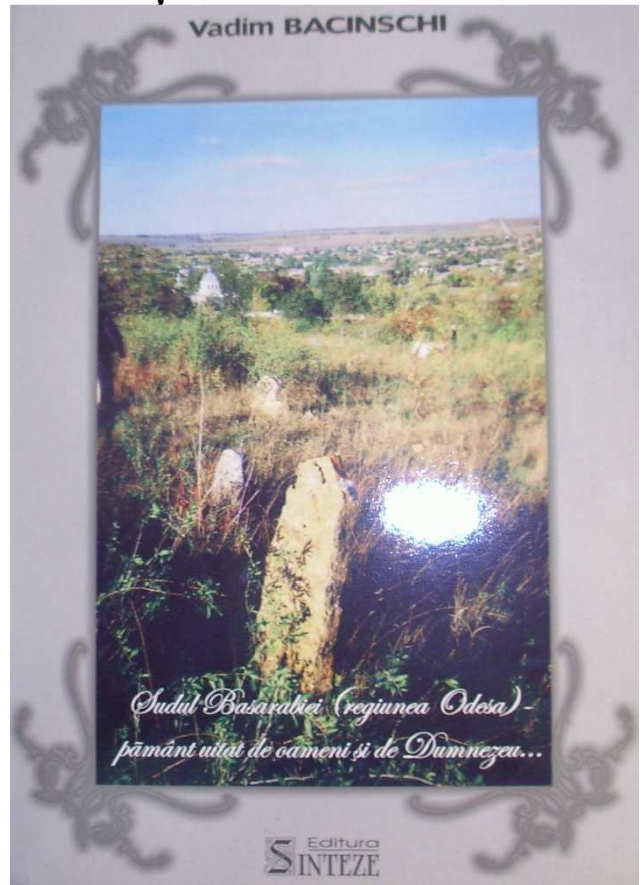

Cristian Meleșteu - Radiografia unei zile de mai
Editura Cartea Românească, București, 2012

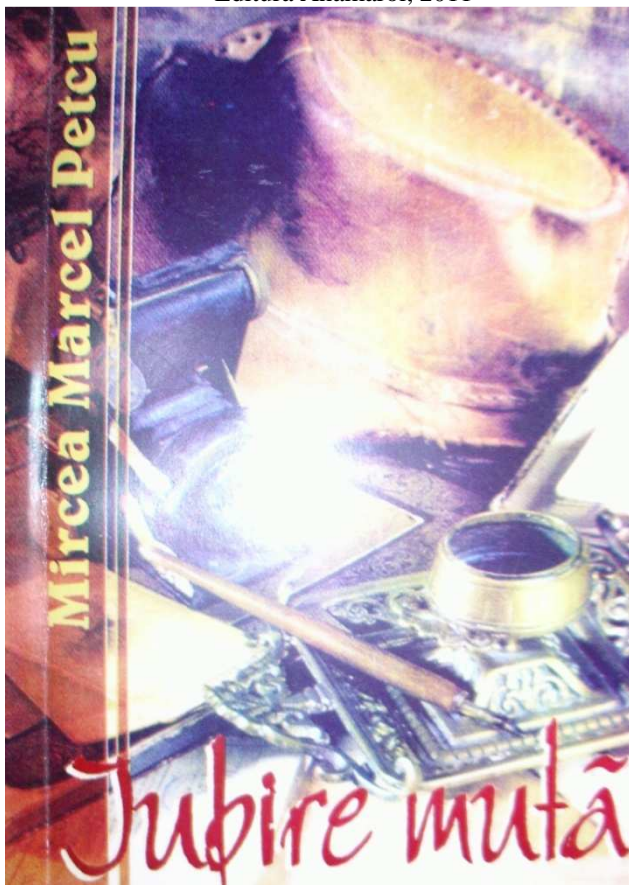
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

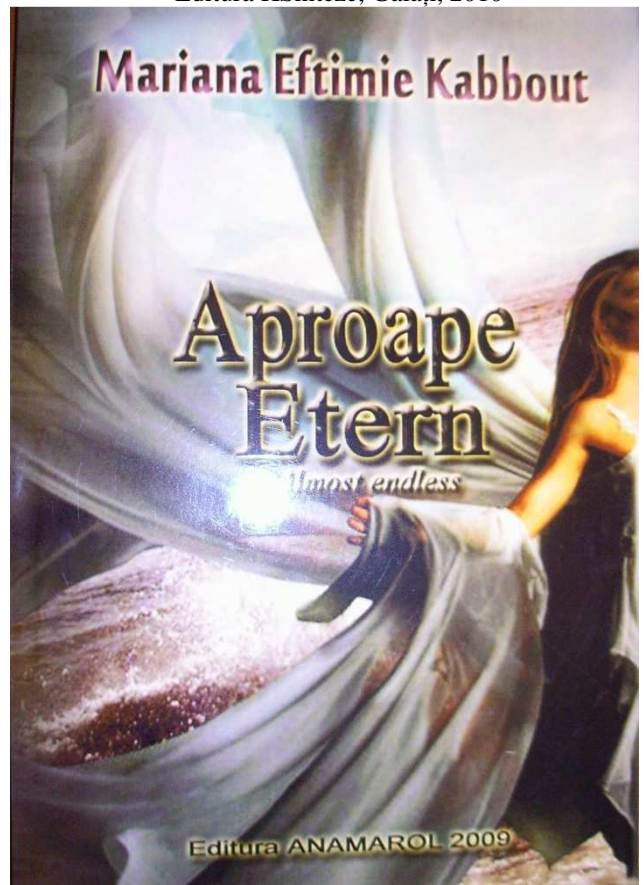
Mariana Eftimie Kabbout – Glasul tăcerii
Editura Anamarol, 2011

Vadim Bacinschi – Sudul Basarabiei (regiunea Odesa)
Editura KSinteză, Galați, 2010

Mircea Marcel Petcu – Iubire mută
Editura Harvia, Tulcea, 2006

Mariana Eftimie Kabbout – Aproape etern
Editura Anamarol, 2009

BOEMA

ISSN 2066-0154

apler

Galati, cod 800428, Str. Barbosi, Nr. 12, Bloc D, Ap. 14

Telefon: 0726 337376, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro